

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

Analýza veřejné zeleně ve vybraném území hl. m. Prahy

Bakalářská práce

Autor práce: Zuzana Těťálová

Vedoucí práce: Ing. Josef Souček

© 2013 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Analýza veřejné zeleně ve vybraném území hl. m. Prahy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 12. Dubna 2013

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Josefu Součkovi za vedení práce, odborné připomínky a podporu. Dále bych ráda poděkovala RNDr. Oldřichu Vackovi, CSc. za poskytnutí mapových podkladů a své rodině za poskytnutí optimálních podmínek pro vytvoření práce.

Analýza veřejné zeleně ve vybraném území hl. m. Prahy

The analysis of public greenery function in a chosen part of Prague city

Souhrn

Tato bakalářská práce na téma *Analýza veřejné zeleně ve vybraném území hl. m. Prahy* se zabývá problematikou rozšíření a rozmístění veřejné zeleně ve vybraných pražských městských částech. Cílem práce je změřit a vyhodnotit, jaký podíl má veřejná zeleň na ploše města, jak velká plocha zeleně vychází na jednoho obyvatele a zda jsou tyto plochy rovnoměrně rozmístěny v ploše města a zároveň v pěší dostupnosti jeho obyvatel.

Součástí práce je literární rešerše shrnující vývoj zahradnického umění a veřejné zeleně na vybraném území, její význam pro obyvatele města a okolní prostředí a funkce, které zastává. Na základě této rešerše byl zpracován rozbor jednotlivých částí území. Výstupy této analýzy zahrnují obecné informace o městských částech, jejich polohu a význam v rámci celého města, stručné shrnutí historie a vyčíslení ploch veřejné zeleně, které jsou zaznamenány v příložených tabulkách a mapách.

Z výsledků vyplývá, že Praha má 18,4 % plochy pokryté veřejně přístupnou zelení a na jednoho obyvatele připadá 39,2 m² zeleně. Dále z těchto analýz vyplývá, že v rámci města lze vytvořit trasu sítí veřejné zeleně, kde vzdálenosti mezi jednotlivými plochami nepřesahují 900 m, což je maximální vzdálenost, kterou lze pohodlně překonat pěšky do 15 minut.

V závěru práce jsou shrnuty získané informace a navrženy další možnosti jejich využití.

Klíčová slova: veřejná zeleň, veřejný prostor, park, funkce zeleně

Summary

This thesis with the theme of *The analysis of public greenery function in a chosen part of Prague city* deals with the extension and distribution of public green spaces in selected city districts. The goal is to measure and evaluate the proportion of public green areas of the city, what area of greenery per inhabitant is in the monitored area and whether these areas are evenly spaced in the city and also within walking distance of its inhabitants.

Part of the thesis is a literary research summarizing the development of the horticultural arts and public parks in the selected area, its significance for the inhabitants of the capital city and the surrounding environment and the functions it performs. On the basis of this research an analysis of the individual parts of the territory was elaborated. The output of this analysis includes general information about the districts, their position and importance for the city, a brief summary of the history and quantification of public green spaces, which are recorded in the attached tables and maps.

The results show that Prague has 18.4% of the area covered by greenery open to the public and there is 39.2 square meters of greenery per inhabitant. Furthermore, this thesis shows that the city can create a route through a network of public green areas, where the distance between the areas does not exceed 900 m, which is the maximum distance that can be easily overcome by foot within 15 minutes.

The conclusion summarizes the information obtained in the research and other possibilities of their future use.

Keywords: public greenery, public space, park, greenery function

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Cíl práce.....	10
3 Vymezení pojmů	11
3.1 Krajina	11
3.2 Zeleň	11
3.3 Druhy zeleně	12
3.4 Přístupnost zeleně	12
4 Literární rešerše	14
4.1 Historie veřejné zeleně na území hl. města Prahy.....	14
4.1.1 Starověk (do zániku Říše římské 476 n.l.)	14
4.1.2 Středověk	14
4.1.2.1 Hradní zahrady	14
4.1.2.2 Užitkové zahrady	15
4.1.2.3 Hřbitovy.....	16
4.1.2.4 Prostory vně městských hradeb.....	16
4.1.3 Novověk	16
4.1.3.1 Renesance a manýrismus (16. Stol.)	16
4.1.3.2 Baroko a klasicismus (17. - 19. století)	17
4.1.3.3 Empír a romantismus (19. - 20. Století)	18
4.1.3.4 Secese, kubismus a nástup funkcionalismu	20
4.1.3.5 Poválečné období.....	20
4.2 Význam zeleně v městském prostředí	21
4.3 Funkce veřejné zeleně	21
4.3.1 Hygienická funkce	22
4.3.2 Rekreační funkce.....	22
4.3.3 Prostorotvorná funkce	22
4.3.4 Ochrana přírodních zdrojů	23
4.3.5 Ekonomická funkce	23
4.3.6 Ekologická funkce	23
4.3.7 Společenská funkce.....	23
4.3.7.1 Venkovní aktivity - využití	24
5 Materiál a metody	25
5.1 Dostupnost a rozmístění zelených ploch	25

5.2	Index plochy zeleně na jednoho obyvatele.....	26
5.2.1	Veřejně přístupné zelené plochy na 1 obyvatele (v m ²)	26
5.3	Podíl zelených ploch na celkové ploše (v %)	26
5.4	Vymezení zkoumaného prostoru	26
5.4.1	Město Praha.....	26
5.4.2	Třídění městské zeleně v hl. m. Praha	27
6	Výsledky analýzy.....	30
6.1	Praha 1.....	30
6.1.1	Obecné informace	30
6.1.2	Vymezení polohy MČ v rámci města	30
6.1.3	Stručná historie městské části	30
6.1.3.1	Hradčany	30
6.1.3.2	Malá Strana	31
6.1.3.3	Staré město	31
6.1.3.4	Nové město	31
6.1.3.5	Josefov.....	32
6.1.3.6	Společná historie po sjednocení	32
6.1.4	Analýza veřejné zeleně v MČ	33
6.2	Praha 2.....	36
6.2.1	Obecné informace	36
6.2.2	Vymezení polohy MČ v rámci města	36
6.2.3	Stručná historie MČ	36
6.2.4	Analýza veřejné zeleně v MČ	37
6.3	Praha 3.....	39
6.3.1	Obecné informace	39
6.3.2	Vymezení polohy MČ v rámci města	39
6.3.3	Stručná historie městské části	39
6.3.4	Analýza veřejné zeleně v MČ	40
6.4	Praha 4.....	43
6.4.1	Obecné informace	43
6.4.2	Vymezení polohy MČ v rámci města	43
6.4.3	Stručná historie MČ	43
6.4.4	Analýza veřejné zeleně	44
6.5	Praha 5.....	47
6.5.1	Obecné informace	47
6.5.2	Vymezení polohy MČ v rámci města	47
6.5.3	Stručná historie MČ	47

6.5.4	Analýza veřejné zeleně	48
6.6	Praha 6.....	51
6.6.1	Obecné informace	51
6.6.2	Vymezení polohy MČ v rámci města	51
6.6.3	Stručná historie MČ	51
6.6.4	Analýza veřejné zeleně	52
6.7	Praha 7.....	55
6.7.1	Obecné informace	55
6.7.2	Vymezení polohy MČ v rámci města	55
6.7.3	Stručná historie MČ	55
6.7.4	Analýza veřejné zeleně	56
6.8	Praha 8.....	58
6.8.1	Obecné informace	58
6.8.2	Vymezení polohy MČ v rámci města	58
6.8.3	Stručná historie MČ	58
6.8.4	Analýza veřejné zeleně	59
6.9	Praha 9.....	62
6.9.1	Obecné informace	62
6.9.2	Vymezení polohy MČ v rámci města	62
6.9.3	Stručná historie MČ	62
6.9.4	Analýza veřejné zeleně	63
6.10	Praha 10.....	65
6.10.1	Obecné informace	65
6.10.2	Vymezení polohy MČ v rámci města	65
6.10.3	Stručná historie MČ	65
6.10.4	Analýza veřejné zeleně	66
7	Diskuze	68
8	Závěr	70
9	Seznam literatury.....	71

1 Úvod

Ve své bakalářské práci se věnuji problematice městské zeleně na vybraném území hlavního města Prahy a její analýze. V obecném povědomí obyvatel hlavního města je zakořeněno, že Praha má nedostatečné plochy veřejné zeleně, tedy že není místa, kam by se mohli posadit na lavičku a odpočívat, kam by se mohli procházet. Při zamýšlení nad tímto poznatkem jsem si položila otázku, zda lze městem projít tzv. „zelenou nohou“, tedy zda lze z veřejných zelených ploch ve městě sestavit síť pěší dostupnosti, kterou lze využít k rekreaci.

První část práce se zabývá terminologií a vymezením používaných pojmů, týkajících se zeleně jako takové, městského prostředí a urbanismu.

Další kapitola je literární rešerší na téma historického vývoje zeleně na sledovaném území a její vývoj od zeleně ryze funkční a soukromé až po veřejnou zeleň, jak jí známe dnes, přístupnou všem obyvatelům a návštěvníkům města. Rozsah této historické literární rešerše pokrývá období počátků doloženého osídlení území, jeho proměny během střídání slohů až po novodobé dějiny. Dále se tato kapitola věnuje významu zeleně pro člověka prostředí, ve kterém žije a jejím funkcím v rámci městské zástavby.

Pátá kapitola této práce se zabývá materiálem a metodikou použitou při jeho zpracování. Jsou v ní vymezeny sledované faktory a postupy k jejich dosažení, přesné vymezení sledovaného území a jeho charakteristika.

V šesté části práce jsou již shrnuty výsledky analýzy území, rozdělené podle městských částí, tedy jednotlivých samosprávných celků ve sledovaném území. U každé městské části se práce zabývá jejím významem v rámci města a historií, obecnou charakteristikou a výslednými hodnotami naměřenými při výzkumu. Tyto výsledky jsou doplněny o tabulky s výčtem ploch a obrazové přílohy.

Následující část se zabývá diskuzí, která shrnuje výsledky analýzy a porovnává je s literaturou a předchozími dosaženými výsledky jiných studií. Věnuje se také problematice stavu veřejné zeleně v hlavním městě a její správě.

Závěrečná kapitola vyhodnocuje výsledky výzkumu a navrhuje další využití získaných informací.

2 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je vypracovat analýzu veřejné zeleně ve vnitřní části hlavního města Prahy. Wagner (1990) píše, že optimální životní prostředí pro obyvatele města nelze stanovit stejně pro všechny zástavby, jelikož tento prvek je ovlivňován množstvím faktorů, např. geografickou polohou, průmyslovým odvětvím rozvinutým v dané lokalitě, kulturně sociální úrovni obyvatelstva, atd. Důležité je také rozmístění zeleně a v jaké dostupnosti vůči obyvatelům se nachází a v jakém je stavu.

Hlavní otázkou, kterou se tato práce zabývá, je tedy zda je možné projít pěšky z jednoho okraje města k protějšmu okraji (nezávisle na směru) tak, aby nebylo nutné urazit mezi jednotlivými plochami veřejné zeleně více jak 10 - 15 minut chůze, tj. cca 600 - 900 m. Tímto by práce měla dokázat, že město Praha má dostatek ploch veřejné zeleně, ze kterých je možné vytvořit síť v jeho veřejném prostoru.

Cílem této práce není hodnotit kvalitu těchto zelených ploch, či zda splňují svou funkci.

3 Vymezení pojmů

3.1 Krajina

veřejný prostor: všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru. (§ 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích)

krajina: část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky

krajina sídla: část zemského povrchu v zastavěném území sídla; v této části krajiny převládají stovebně technické prvky nad prvky přírodními (dříve intravilán)

chráněné území: území, které je chráněno právním předpisem

zvláště chráněné území: území přírodovědecky nebo esteticky velmi významné, chráněné právním předpisem; kategorie zvláště chráněných území jsou: národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky

sídelní zeleň: zeleň v krajině sídla (v zastavěném území sídla)

3.2 Zeleň

zeleň: (1) soubor tvořený živými a neživými (přírodními nebo umělými) prvky zeleně, záměrně založenými nebo spontánně vzniklými, o které je zpravidla pečováno sadovnicko krajinářskými metodami; výjimečně jej může tvořit i jen jeden vegetační prvek;

(2) v územním plánování se zelení zpravidla rozumí funkční náplň území, která je rovnocenná jiným funkcím, jako je např. doprava nebo bydlení; rozlišuje se zeleň v hlavní, dominantní funkci, kdy je jedinou náplní území, např. parky a zeleň v doplňkové funkci, kdy je součástí ploch s jinou hlavní funkcí, např. s bydlením

objekt zeleně: prostorově vymezený útvar, tvořený jedním nebo více prvky zeleně, zpravidla záměrně komponovaný nebo dotvářený podle biologických, technických a estetických zásad pro sadovnictví a krajinářství

plocha zeleně: (1) výměra objektu zeleně; (2) dříve používaný výraz pro objekt zeleně

evidence zeleně: písemný, popř. i grafický přehled údajů o objektech zeleně, pořízený pro vlastníka, správce nebo uživatele zeleně; zpracovává se v různé úrovni (podrobnosti) od jednoduchého seznamu objektů až po detailní inventarizaci jednotlivých prvků zeleně

pasport zeleně: textový a grafický záznam základních údajů o objektu nebo více objektech zeleně, skladbě a množství zastoupených prvků zeleně, pořízený k určitému datu

3.3 Druhy zeleně

druh zeleně: základní jednotka urbanistického třídění zeleně určené charakterem ztvárnění, tj. zastoupením a uspořádáním jednotlivých prvků a doplňků zeleně, popř. výměrou, tvarem pozemku a účelem využití

park: objekt zeleně ztvárněný do charakteristického kompozičního celku o výměře nad 0,5 ha a minimální šířce 25 m (např. historický, městský, lázeňský) (dále P)

menší parková úprava: objekt zeleně s výměrou obvykle do 0,5 ha ztvárněný zpravidla podle sadovnických zásad, který však nespĺňuje některé parametry parku (např. parkové úpravy u objektů občanské vybavenosti, u administrativních budov, hotelů, v prolukách) (dále MPU)

zeleně obytné zástavby: zeleně navazující na budovy určené zejména k bydlení, zpravidla ztvárněná podle sadovnických zásad (např. zeleně sídlištní, vnitrobloku, u rodinných domů) (dále ZOZ)

les: přirozený nebo uměle založený porost rostlin, v němž převládají stromy vytvářející při zastoupení dalších rostlin typických pro dané stanoviště souvislé, zpravidla patrovité porosty (dále L)

rozptýlená zeleně: maloplošné porosty, skupiny rostlin a solitérní rostliny, které nejsou součástí jiného druhu zeleně

liniová zeleně: zeleně doprovázející liniové stavby (např. zeleně železničních tratí a nádraží, silniční zeleně, uliční zeleně) a přírodní nebo umělé vodoteče a vodní nádrže

zeleně hřbitovů: zeleně na území hřbitovů (dále ZH)

3.4 Přístupnost zeleně

obecní zeleně: zeleně v majetku obce (města, vesnice)

soukromá zeleň: zeleň ve vlastnictví fyzických nebo právnických osob s výjimkou obce nebo státu

veřejná zeleň: starší název pro různé druhy zeleně přístupné veřejnosti bez ohledu na vlastnické vztahy k pozemku

přístupnost zeleně pro veřejnost: prostorové nebo časové vymezení možností využití (zpřístupnění) objektu zeleně veřejnosti

zeleň veřejnosti volně přístupná: zeleň přístupná veřejnosti bez omezení, např. zeleň na veřejném prostranství nebo na pozemku ve vlastnictví právnické nebo fyzické osoby, která k takovému způsobu užívání objektu zeleně dala souhlas (dále VVP)

vyhrazená zeleň: zeleň veřejnosti omezeně přístupná nebo nepřístupná

zeleň veřejnosti omezeně přístupná: zeleň přístupná veřejnosti za určitých podmínek (např. časových, finančních - vstupné) stanovených vlastníkem objektu zeleně (dále VOP)

zeleň veřejnosti nepřístupná: zeleň přístupná pouze vymezené skupině občanů (např. zeleň průmyslových závodů, zahrady školní, nemocniční, aj.) (dále VN)

Zdroj: ČSN 83 9001 Sadovnictví a krajinářství - terminologie

4 Literární rešerše

4.1 Historie veřejné zeleně na území hl. města Prahy

Jellicoe (1995) píše, že koncept krajinného navrhování byl odjakživa chápán jako umění soukromých zahrad a parků. Toto je pochopitelné, protože veřejná zeleň jako taková vznikla až z potřeb společnosti v minulém století. Pro pochopení dnešního stavu zahrad a parků je důležité znát jejich historický vývoj.

4.1.1 Starověk (do zániku Říše římské 476 n.l.)

V Českých zemích není z období starověku dokumentován výskyt stálých obyvatel, natož zahradního umění na území dnešního hlavního města Prahy. První osídlení tohoto území je datováno do 6. století našeho letopočtu (viz. kapitola 8.1.3.1).

V této době zahradní umění prožívalo velký rozvoj hlavně na území velkých starověkých říší v dnešní Evropě a na Blízkém Východě, např. Babylon, Asyrie, Persie, Indie, Mongolsko, Řecko, Řím, či Arábie, jak uvádí Novotný (1958). Zahrady měly mnoho společných rysů, předlohy se přenášely do dobytých zemí a byly napodobovány sousedními říšemi. Pravidelné uspořádání zahrad bylo jednotícím prvkem, ačkoliv se klimatické i terénní podmínky zásadně měnily. Dalším společným rysem byla uzavřenost zahrady před okolním světem, jak uvádí Pacáková-Hošťálková a kol. (2004) a byly propojeny s domem a tvořily tak jeho volné rozšíření.

Novotný (1958) píše, že v asijských říších byl prosazován spíše styl nepravidelný (krajinářský), a to o několik staletí dříve, než byly v Evropě zakládány první okrasné zahrady. V Číně a v Japonsku se promítaly do zahrad hlavně motivy z přírody, nezávisle na jejich velikosti či významnosti.

4.1.2 Středověk

4.1.2.1 Hradní zahrady

Wagner (1989) udává, že první středověké zahrady na našem území byly zakládány při rozšiřování hradeb Pražského hradu, sídla českých panovníků. Tato doba se vyznačuje častými bitvami o moc a panovnická sídla bývala napadána, proto se stavěla na obtížně dostupných místech, kde nejdůležitějším stavebním prvkem byly obranné hradby, a proto tyto zahrady měly charakter hlavně užitkový, na okrasné nebylo místo.

V klidnějších dobách byly v příkopech za hradbami zakládány zahrádky s růžemi a léčivými rostlinami, které byly často nazývány Komtesina zahrádka. Později se v gotické době začaly zakládat tzv. rajske zahrady, které měly připomínat biblický ráj. Jejich majitelé je naplňovali exotickými rostlinami, léčivkami a hlavně růžemi. Typickým prvkem těchto zahrad byly nízké živé ploty ze zimostrázu, rozmarýnu a levandule. Později se s exotickými rostlinami začali dovážet i ptáci a další zvěř, která zpestřovala tyto uzavřené oázy. Dalším zásadním prvkem, který v takové zahradě nemohl chybět, byla tekoucí voda, která symbolizovala život.

Novotný (1958) dodává, že vzhledem k omezenému prostoru byly středověké zahrady více promyšlené a působily více intimně a byly tak ideální k rozjímání.

4.1.2.2 Užitkové zahrady

Pacáková-Hošťálková a kolektiv (2000) uvádí, že první románské klášterní zahrady v Praze byly situovány na Pražském hradě u sv. Jiří (řád benediktinek) a na Strahově (premonstráti). V 10. století byla založena také vinice u kláštera v Břevnově, jak dodává Wagner (1989). První zmínky o ryze okrasné zahradě s rekreační funkcí spadají do doby knížete Soběslava, který věnoval zahradu pod Vyšehradem svým poddaným „*pro procházky a rozjímání.*“

V gotické době vznikaly také zahrady na Starém Městě, kde byly zakládány kláštery hned několika řádů, mezi nejznámější patří ty založené Václavem I. a jeho sestrou Anežkou pro řády františkánů a klarisek. Legenda praví, že Svatá Anežka vzorně pečovala o svou klášterní zahradu, jak uvádí Pacáková-Hošťálková a kolektiv (2000)

Další zmínku o zahradách z této doby uvádí Novotný (1958) o zejména lékárnické zahradě jistého Angela z Florencie, která byla situována na území dnešní Jindřišské ulice a prý jí často navštěvoval i sám císař Karel IV. V té době už byly zahradnické plochy jako vinice a ovocné sady zakládány mnohem častěji, a ačkoliv nešlo o ryze okrasné zahrady, byly důležitým prvkem v zástavbě města, jak dodává Wagner (1989).

Tyto plochy nabyly většího významu, když Karel IV. zakládal Nové Město pražské v roce 1348. O deset let později vydal také listinu¹, která nařizovala zakládání vinic v okolí

---

¹ Nařízení o zakládání vinic pro Prahu ze dne 16. 2. 1358 a 12. 5. 1358 pro ostatní města královská

města. Tyto byly jednak důležité zdroje obživy a důchodů pro obyvatele města, ale také změnilly charakter celého města, a jak udává Pacáková-Hošťálková a kol. (2000): „*řada vinic a zahrad středověkého původu se stala místem pro založení zahrad nebo parků v příštích slohových údobích.*“

Když Karel IV. nechal vybudovat ochrannou hradební zeď, které se přezdívá Hladová, a která do tehdejšího Menšího Města pražského (dnes Malá Strana) zahrnula část petřínského hřebene a jeho svahy na východě a na severu, přibyl k Hradčanům také Strahov, Brusnice, Nový Svět a Pohořelec. Pro tehdejší dobu byl takový rozsah zelených ploch uvnitř městských hradeb nevídaný a daly podklad formování dnešních petřínských sadů, jak uvádí Pacáková-Hošťálková a kol. (2000)

4.1.2.3 Hřbitovy

Hřbitovy byly pro vnitřní městskou zástavbu důležitou plochou, která byla jejími obyvateli užívána jako dnes jiné plochy veřejné zeleně. Nejprve byly umístěny kolem kostelů a hlavním prvkem byl trávník, který místy tvořil i tzv. drnová sedátka, typická pro středověké zahrady, jak uvádí Novák (2001). Sortimentem připomínaly tyto plochy ovocné sady, jelikož zahrnoval druhy jako moruše, ořešák, kaštanovník, hrušeň, jabloň, jeřáb, či líska. Předlohou pro hřbitovní kompozici byl biblický ráj.

4.1.2.4 Prostory vně městských hradeb

Pro rekreaci sloužily i plochy za hradbami, které se využívaly pro různé hry a turnaje. Blízko řady středověkých měst se nacházely také lesíky, které sloužily pro nedělní procházky. Často v nich bývaly boudy, kde se točilo pivo (Novák, 2001).

4.1.3 **Novověk**

4.1.3.1 Renesance a manýrismus (16. Stol.)

4.1.3.1.1 Městské trhy

Prvními místy, kde se setkával běžný lid na veřejném prostranství byly rynky a městské trhy. Tam byla také umístěvaná první veřejná zeleň - stromy a to ryze z praktických důvodů: poskytovaly stín. Ten byl potřebný jak pro trhovce, tak pro dobytek i pro kašnu, aby voda zůstala chladná, jak zmiňuje Novák (2001).

4.1.3.1.2 Lékárnické zahrady

Asi nejznámější lékárnická zahrada v Praze byla ta patřící botanikovi a lékaři Mattiolimu, který působil v 16. století v Praze a napsal zde rozsáhlý Herbář, který byl pak přeložen Tadeášem Hájkem z Hájku do českého jazyka, jak uvádí Wagner (1989).

Obdobná zahrada, která sloužila už ryze jako botanická, byla založena po vzoru italských univerzit také v Praze a byla pravidelná a vylepšovaná květinovými ornamenty a stříhanými ploty.

4.1.3.1.3 Obory

Novotný (1958) uvádí, že 16. století bylo obdobím zakládání obor, z nejvýznamnějších hlavně Královská obora Stromovka v Bubenči a obora u letohrádku Hvězda, který se nachází nedaleko břevnovského kláštera. O této oboře se zmiňuje i Wagner (1989), že jí nechal vybudovat Ferdinand Tyrolský, syn Ferdinanda I. Obora byla upravena podle vzoru zámečku Ambros v Tyrolsku. Pacáková-Hošťálková a kol. (2000) dodává, že královská obora v Bubenči byla veřejnosti zpřístupněna už v roce 1804, kdy se začalo s plánováním její přeměny v krajinářský park.

díky Ferdinandovi Tyrolskému se v této době začalo s úpravami také v Královské zahradě, a vznikla také jeho soukromá zahrada, na jejímž místě později vznikla Rajska zahrada a sousedící zahrada Na Valech.

4.1.3.1.4 Manýrismus

Wagner (1989) uvádí, že v době nástupu Rudolfa II. na trůn v 16. století se začala upravovat Královská zahrada, která byla v té době plná exotických rostlin z celého světa (např. citroníky, fíkovníky, cypřiše, olivovníky, jasmíny), a které bylo třeba na zimu schovat do nově postavené oranžerie s kovovou konstrukcí. V této době byl upraven i Jelení příkop, ve kterém byly vytvořeny dva nové rybníky.

4.1.3.2 Baroko a klasicismus (17. - 19. století)

4.1.3.2.1 Palácové zahrady

Po krátkém období renesance nastoupil v 17. století sloh barokní, který se považuje za vrchol veškerého stavebního, výtvarného i zahradního umění. Do zahradního umění přinesl dvě základní formy, terasovité zahrady italského typu a plošné ornamentální zahrady francouzského typu, které se často mísily, jak uvádí Novotný (1958).

Jednou z prvních významných barokních staveb byl Valdštejnský palác, který si nechal postavit vojevůdce Albrecht z Valdštejna, který měl v té době více majetku i moci než císař

Ferdinand II. K paláci náleží rovinná ornamentální zahrada, která je hodnotná jak biologicky díky mnoha zástupcům exotických dřevin, tak svou dispozicí. Zahrada má lomenou hlavní osu, která spojuje jízdárnu a salla terenu a zásadním prvkem je také vysoká zeď s umělými krápníky, která dělí zahradu od zbytku města.

V této době vznikaly také palácové zahrady pod Pražským hradem, mezi které patří Ledeburská, Malá a Velká Palfyovská, Kolovratské a a Malá a Velká Fürstenberská. Mezi nejznámější barokní zahrady ovšem patří ta na Malé Straně, Vrtbovská. Mezi sousední zahrady patří také Schönbornská, Lobkovicova, či Thunovská.

4.1.3.2.2 Městská prostranství

Novák (2001) píše, že v 18. století se začal proměňovat charakter veřejných prostranství v městské zástavbě. Zatímco ve středověku byly na takových místech vysazovány pouze solitérní stromy a spíše nahodile, od této doby se začínají vysazovat stromořadí v ulicích a promyšlené skupinové výsadby na ryncích a náměstích.

4.1.3.2.3 Hřbitovy

V 18. století proběhly také velké změny v pohřbívání. Císař Josef II. Vydal v roce 1784 patent, který nařizoval přesunutí pohřebišť za hradby města. Plochy bývalých hřbitovů byly často přeměňovány ve veřejnou zeleň, nové hřbitovy za hranicemi města byly často v pozdější době upravovány jako parky nebo zahrady, jak udává Novák (2001).

4.1.3.3 Empír a romantismus (19. - 20. Století)

„V Evropě vznikl přírodní sloh zahrad až v polovině 18. století jako reakce na staletý formalismus a vlivem nových filosofických i výtvarných směrů a volání po návratu k přírodě.“
(Novotný, 1958)

4.1.3.3.1 Městské sady

Hlavačka (1998) píše, že až do poloviny 19. století nevlastnilo město Praha žádné veřejné parky ani sady. Pražané se chodili rekreovat hlavně na soustavu pražských ostrovů, mezi které patří dnešní Slovanský ostrov, Střelecký ostrov, nazvaný podle sboru pražských ostrostřelců, či na Štvanici. Další možnosti, kde se dalo procházet, byly za branami vnitřního města, tj. dnešní Havlíčkovy sady, zahrada hraběte Canala na rozhraní Vinohrad a Žižkova, nebo ve Stromovce. Oblíbeným místem byla zahrada knížete Kinského pod Petřínem. Ve sváteční dny se mohli jít procházet do soukromých zahrad u Valdštejnského a Salmovského paláce na Malé Straně.

Pacáková-Hošťálková a kol. (2000) píše, že zakládání nových městských sadů souviselo hlavně s probuzením kulturního a společenského života Pražanů a mělo charakter hnutí. Spouštěcím momentem bylo bourání městských hradeb a rozkvětem předměstí, které bylo třeba spojit s centrem města. V roce 1860 se začalo s budováním Letenských sadů, nejprve roviny na vrchu a později byly upraveny i stráně. U příležitosti konání Jubilejní výstavy v roce 1891 byla vybudována lanová dráha jednak na Letnou, tak i na Petřín. Tam byl u výstupu založen nový park u nové rozhledny a pod dráhou byla započata úprava zahrady Nebozízek na místě původního ovocného sadu.

V tomto období byly vysazovány aleje a promenády v místě dnešní severojižní magistrály na hranici Karlína a Nového Města, později zde vznikly dnešní Švermovy sady. Postupně vznikaly i dnešní Vrchlického sady, Čelakovského sady, květinové záhony na Václavském náměstí, či sadová úprava dnešního náměstí I. P. Pavlova.

Hlavačka (1998) zmiňuje, že největším posunem pro pražskou veřejnou zeleň byly ovšem počiny hraběte Karla Rudolfa Chotka, nejvyššího purkrabího. Díky němu bylo císařem povoleno vybudování prvního veřejného městského krajinářského parku na Mariánských hradbách v místě, kam ústí Chotkova silnice. Tento park byl zanesen do majetku města, do tzv. Pražských sadů na svazích Petřína a na jeho realizaci se podílel i arch. František Thomayer. Ostatní petřínské sady byly upraveny také díky hrabě Chotkovi ze státních peněz.

Pacáková-Hošťálková a kol. (2000) píše, že na popud hraběte Chotka bylo upraveno i Karlovo náměstí, kterého se ujal nejprve Bedřich Wünsche a později František Thomayer. Úpravami prošla i většina ostatních náměstí, např. Karlínské náměstí, či Náměstí Míru. Na přelomu století začaly na předměstích také vznikat nové městské sady, mj. Kaizlovy sady, Sady Svatopluka Čecha, Bezručovy sady, Heroldovy sady, Thomayerovy sady, Havlíčkovy sady, či Riegrovy sady.

Hlavačka (1998) dodává, že této době se také upravovala např. usedlost Cibulka, či zahrada Kanálka, která byla hrabětem Canalem založena „*se záměrem šířit pokrok v přírodních vědách a v zemědělství. Byly zde totiž činěny pokusy s pěstováním různých plodin - např. cukrovky,*“ a která byla veřejnosti volně přístupná.

4.1.3.3.2 Náměstí

Druhá polovina 19. a počátek 20. století (do 1. světové války), byla označovaný jako „zlatý věk zahradnictví“, jak uvádí Novák (2001), a v 19. století byly stanoveny typy vegetace

ve veřejném prostoru, kam spadaly jednotlivé solitérní stromy, skupinové výsadby, aleje, květinové záhony a trávníky, přenosná zeleň v nádobách, parky a parkově upravené plochy (kde se skloubily kombinace výše uvedených prvků).

„Městští zahradníci s oblibou sázeli stromy ke kašnám, morovým sloupům a jednotlivým sochám. Frontální sochařská díla většinou zarámovali dvojicí stromů, vybíraných podle prostorových dispozic. Kde bylo málo místa, vysadili nějakou zakrslou odrůdu akátu nebo javoru, na větších prostranstvích najdeme lípy, kaštany, dokonce platany a katalpy.“ (Novák, 2001)

4.1.3.4 Secese, kubismus a nástup funkcionalismu

Pacáková-Hošťálková a kol. (2000) uvádí, že v jednom období před první světovou válkou se na našem území mísilo několik uměleckých stylů, v jednom období vznikla např. secesní zahrada Bílkovy vily i zahrada kubistické Kovařicovy vily, či Josipem Plečnikem byly upraveny zahrady u Pražského hradu.

Rodící se funkcionalismus byl použit při budování národního památníku na Vítkově, ale i Gočárovo náměstí Svatopluka Čecha. Výjimečná je i zahrada Müllerovy vily ve Střešovicích.

4.1.3.5 Poválečné období

Po výtvarně mdlém období padesátých let se zahradní tvorba v šedesátých letech začala opět probouzet a byly budovány plochy veřejné zeleně, jako např. park Přátelství na Proseku, Voršilská zahrada, či Folimanka pod nově postaveným Nuselským mostem.

Gehl (1996) uvádí, že zlomovým momentem pro plánování veřejného prostoru byl sloh vytvořený ve třicátých letech 20. století, funkcionalismus. V tomto období se kladl důraz hlavně na funkční aspekty města a jeho budov a osamostatňoval je od její estetiky. Obytné prostory měly být vzdušné a slunečné, dobře větratelné a obyvatelé se měli rekreovat na otevřených prostranstvích. *„Funkcionalisté nebrali ohled na psychologické a sociální aspekty konstrukce budov a veřejných prostor. Tento nedostatek zájmu je zřejmý, i pokud jde o veřejné prostory. Fakt, že návrh budovy může ovlivnit např. herní aktivity, kontaktní modely i možnosti setkávání, nebyl vzat do úvahy. Funkcionalismus byl jasně fyzikálně a materiálně orientovanou ideologií plánování. Jedním z nejmarkantnějších efektů této ideologie bylo to, že z nových stavebních projektů a nových měst zmizely ulice a náměstí.“* (Gehl, 1996)

Jako výsledek tohoto snažení byla společenská funkce ulic a náměstí potlačena, či dokonce prohlášena za nežádoucí. Náhradou byly silnice, chodníky a rozsáhlé travníkové plochy.

4.1.3.5.1 Sídliště

Wagner (1990) píše, že zeleň v obytných souborech, a konkrétně na sídlištích, je složité téma, protože je závislé na mnoha ekonomických faktorech. Častým problémem jsou nevhodně vedené komunikace, špatné vedení inženýrských sítí, či zvyšující se požadavky na parkovací místa, a neopomenutelný je také faktor správy a údržby. Ovšem pro vytvoření optimálního prostoru vyhovujícího většině obyvatel by bylo zapotřebí hlubšího demografického rozboru složení obyvatel, jejich věk, pohlaví, sociální třída, rodinný stav atd.

4.2 Význam zeleně v městském prostředí

Jellicoe (1960) píše, že náš svět je neustále v pohybu v prostoru i čase a prostor, ve kterém žijeme, by nám měl pomoci se vyrovnat s touto neustálou proměnlivostí. Novotný (1958) uvádí, že *„zeleň ve městě zastupuje přírodu, se kterou je člověk nerozlučně spjat. Velká městská sídliště, nepřehledné množství stavebních hmot, kamene a asfaltu ulic, přes veškerý civilizační pokrok a vývoj techniky nestačí udržovat nervové a fyzické síly svých obyvatel, potřebné ke zdravému životu a práci.“* Je proto nutné vyvážit město přírodou a jejím obyvatelům je nabízena náhrada přírody veřejnou zelení, ovšem v omezeném měřítku.

Zeleň v obytné zástavbě kompenzuje negativní vlivy na psychický i fyzický rozvoj člověka. Vzhledem k tomu, že více než 30% obyvatel neopouští město na víkendy ani v letních měsících a až 57% obyvatel zůstává ve městě přes zimu, je nutné vytvořit místo k rekreaci i uvnitř hranic města, jak se píše v dokumentu vydaném Útvarem rozvoje hl. m. Prahy (dále ÚRM) z roku 2009.

Wagner (1990) uvádí, že jedním z ukazatelů, který určuje úroveň městské zástavby je i hodnota sadově upravené vegetace, která by se měla směrem k centru města zvyšovat.

4.3 Funkce veřejné zeleně

Podle Pravidel a Principů územního plánování, vydaných Útvarem rozvoje města v roce 2009, plní plochy a prvky zeleně v zastavěném i nezastavěném území následující funkce:

- funkci hygienickou

- **funkci rekreační**
- **funkci prostorotvornou**
- **funkci ochrany zdrojů**
- **funkci ekonomickou**
- **funkci ekologickou**
- **funkci společenskou²**

4.3.1 Hygienická funkce

Novotný (1958) uvádí, že vegetace je přirozeným zdrojem kyslíku pro své okolí, zároveň mají schopnost absorbovat nebo vázat přebytečný dusík v atmosféře a další škodlivé plyny a zplodiny, které tvoří smog a snižují množství přirozeného slunečního záření pronikajícího do města až o 37%. Dalším účinkem je tlumení hluku města, který dráždí nervy a zvyšuje únavu.

Hurych (2011) dodává, že rostliny také přispívají ke zvyšování vlhkosti vzduchu a tím regulují teplotu půdy a zabraňují jejímu přehřívání.

4.3.2 Rekreační funkce

Hurych (2011) píše, že v dnešním uspěchaném světě přeplněném technikou je lidská psychika vážně ohrožena. Zeleň nabízí alternativu, ve které lze nalézt klid, její mikroklima navozuje příjemné pocity svou zelenou barvou, kompozičními prvky, barevností a svou proměnlivostí, jemným šuměním vodních prvků či listů, nebo zvuky vydávané ptactvem, či jinými zvířaty. Z výzkumů vyplývá, že pouhé vizuální vnímání vegetačních prvků zmírňuje narušenost prostředí. Tyto kulisy zároveň poskytují ideální prostředí pro odpočinek, jak pasivní, tak aktivní.

4.3.3 Prostorotvorná funkce

Hurych (2011) zmiňuje, že v moderní architektuře se uplatňuje zeleň jako důležitý kompoziční prvek, který společně s budovami vytváří prostředí, ve kterém žijeme. Novotný (1958) dodává, že vegetace změkčuje ostré linie architektonických prvků a rozčleňuje tím

---

² Tato funkce není v citovaném dokumentu uvedena, ale v urbanistické literatuře se jí přikládá velký význam a proto je vhodné výčet o tuto funkci rozšířit.

prostor, ve kterém vytváří kontrasty barev, světla, stínu a tvarů. Na okrajích města napomáhá propojení zástavby s okolním přírodním prostředím.

4.3.4 Ochrana přírodních zdrojů

Wagner (1990) píše, že např. u vodních toků hraje vegetace velkou roli hlavně z hlediska ochrany mikroklimatu břehů, tak pro jejich zpevnění a působí jako protierozní opatření. Prvky vysázené dále od břehu mohou plnit i funkci protipovodňovou. Zároveň je touto vegetací odčerpávána prosakující podzemní voda.

4.3.5 Ekonomická funkce

Ekonomická funkce zeleně je patrná hlavně v zemědělství a lesním hospodářství, v městském prostředí je tento faktor zanedbatelný, či naopak vyžaduje investice do její správy. Jednou z významnějších oblastí je ovšem turistický ruch, pro který jsou využívány zejména zahrady a parky historického původu, udržované v určitém historickém slohu, jak udává Novotný (1958).

4.3.6 Ekologická funkce

Jakožto ekologickou funkci zeleně vnímáme její zapojení v systému ekologické stability, kdy zajišťuje prostředí pro živočichy a udržuje jejich druhovou rozmanitost a tím si prostředí udržuje svou schopnost autoregulace a regenerace, jak uvádí Wagner (1990).

4.3.7 Společenská funkce

Wagner (1989) rozděluje zahrady a parky podle společenské funkce na zahrady u paláců a chrámů, zahrady u klášterů, zahrady u vil, městské zahrady a parky, posvátné háje, hřbitovy, lovecké obory, zahrady botanické a zeleň sociálního charakteru v intravilánu.

Jacobs (1961) dodává, že směsice funkcí okolních budov produkuje pro parky směsici různých uživatelů, kteří jej využívají v různé době během dne, jelikož mají různý denní režim, např. v ranních hodinách se často vyskytují běžci a lidé venčící psy, kolem poledne matky s kočárky a pracující lidé na obědových pauzách, odpoledne mládež po vyučování a starší lidé na procházkách, k večeru opět běžci a lidé se psy.

4.3.7.1 Venkovní aktivity - využití

Společenská funkce veřejné zeleně lze rozdělit podle aktivit vykonávaných v těchto prostorách. Každá z těchto aktivit vyžaduje od prostředí jiné vlastnosti a dělí se na nezbytné aktivity, volitelné aktivity a společenské aktivity, jak uvádí Gehl (1996).

4.3.7.1.1 Nezbytné aktivity

Tyto aktivity zahrnují veškerý nucený průchod prostorem, např. chození do školy, do práce, za nákupy, čekání na tramvaj, na osobu, atd. Jedná se o každodenní činnosti, které souvisejí s chůzí a probíhají nezávisle na prostředí a za všech okolností. Účastníci těchto aktivit nemají na vybranou.

4.3.7.1.2 Volitelné aktivity

Volitelné aktivity již probíhají pouze za určitých podmínek a jejich účastníci je provozovat nemusí. Jsou to např. zdravotní procházky, odpočinek na lavičce, či slunění. Jejich průběh je závislý spíše na povětrnostních podmínkách a stavu prostředí.

4.3.7.1.3 Společenské aktivity

Tento typ aktivit je závislý na interakci s ostatními uživateli prostoru, a to jak aktivní (hraní dětí, zdravení a konverzace), tak i pasivní (pozorování okolí a jiných lidí). Tyto aktivity vyplývají z předchozích dvou typů na místě, na kterém jsou poskytnuty nejlepší podmínky pro to, aby tam jejich uživatelé setrvali. Pokud jsou prostory nekvalitní a neudržované, vyskytují se v nich pouze nezbytné aktivity.

Pro účely této práce se v tabulkách používají tyto funkce: rekreační (RR), ekologická/přírodní biotop (PB) a hřbitov (HŘ).

5 Materiál a metody

Metody použité při výzkumu práce zahrnovaly použití GIS softwaru ArcMap 10 k analýze katastrální mapy, která byla použita jako podklad pro výsledné mapy přiložené k této práci. Při analýze došlo k porovnání ortofoto mapy s mapou katastru nemovitostí z roku 2008 a nalezení ploch veřejné zeleně na sledovaném území. Poté došlo k zakreslení těchto ploch do mapy a jejich označení podle typu zeleně. GIS software umožňuje kalkulace hodnot zakreslených polí, což bylo využito při počítání ploch těchto veřejných prostranství. Tyto hodnoty ovšem pracují s určitou odchylkou, jelikož parcely v katastru se vždy přesně neshodují s plochou pokrytou zelení, proto jsou tato čísla spíše orientační a v katastru nemovitostí mohlo dojít k určitým změnám území, či majetkoprávním vztahům.

Následně byly mapy exportovány do formátu vhodného k další úpravě, tj. zakreslení časových vzdáleností mezi jednotlivými plochami, které bylo prováděno jak prakticky v terénu, tak pomocí měřicí aplikace na www.mapy.cz.

Součástí analýzy veřejné zeleně bylo také shromažďování dalších informací o zelených plochách. Mezi sledované faktory byla zařazena typologie veřejné zeleně podle terminologie ČSN, funkce veřejné zeleně podle dělení v kapitole 4.3 a přístupnost zeleně pro obyvatele a návštěvníky. Tyto informace byly shromažďovány v terénu, tak i pomocí informačních portálů a literatury.

Sledované faktory jsou blíže popsány v následujících podkapitolách.

5.1 Dostupnost a rozmístění zelených ploch

Hrůza (1977) udává, že dostupnost veřejné zeleně je jedním ze základních faktorů jejího řešení. Důležitá je i rovnoměrnost rozložení zeleně, která by neměla být kompenzována dopravou.

Novotný (1958) za dostupnou vzdálenost považuje tu, kterou je možné urazit pěšky za 10 až 15 minut. Při průměrné rychlosti chůze člověka 3 km/h toto představuje 500 - 750 m. Tyto faktory by měly umožňovat každodenní návštěvu této zeleně. Hrůza (1977) doplňuje, že z průzkumů vyplývá, že četnost využití zeleně klesá s rostoucí vzdáleností, kterou nemůže obyvatel urazit pohodlně pěšky. Toto je rozhodující faktor hlavně pro nejčastější návštěvníky parků, matky s dětmi, mládež a starší lidi.

5.2 Index plochy zeleně na jednoho obyvatele

Novotný (1958) uvádí číslo 30 m² zelené plochy na 1 obyvatele. Z toho má být podíl veřejných parků a sadů 15 m², školních, botanických a výzkumných zahrad 6 m², sportovních a dětských hřišť 4 m², hřbitovů 4 m², stromořadí a promenád 1 m². Wagner (1990) udává číslo vyšší, 50 - 75 m², ale zahrnuje do něj i veškerou zeleň produkční.

5.2.1 Veřejně přístupné zelené plochy na 1 obyvatele (v m²)

Pro účely těchto výpočtů jsou do veřejné zeleně zahrnuty všechny přírodní biotopy na území hl.m. Prahy, veřejně přístupné parkově upravené plochy, veřejně přístupná sportoviště a koupaliště, hřbitovy i sídlištní zeleň. Není sem zahrnuta např. zeleň v ochranných pásmech komunikací, či soukromá zeleň zahrad a chatových osad.

Při určování tohoto indexu tato práce bere v potaz jak index pro jednotlivé městské části a jejich obyvatele, tak i celkový index plochy pro celé sledované území, tj. městské části 1-10 hl. m. Prahy.

5.3 Podíl zelených ploch na celkové ploše (v %)

V této práci se počítá také s procentuálním poměrem mezi plochou veřejné zeleně a plochou zastavěnou, či vyhrazenou komunikacím, k technickým účelům, atd. Počítám s poměrem zeleně konkrétní městské části vůči celkové plochy této části a současně i s výsledným poměrem celkové plochy zeleně vůči celkové ploše sledovaného území.

5.4 Vymezení zkoumaného prostoru

5.4.1 Město Praha

Město Praha se nachází ve střední Evropě a je hlavním městem České republiky. Je sídlem prezidenta republiky, vlády, ústředních státních orgánů, jednoho ze dvou vrchních soudů a mnoha dalších úřadů. Ústředním orgánem je Magistrát hl. m. Prahy (dále MHMP), v jehož čele stojí Primátor.

Praha je největším městem České republiky, s rozlohou 496 km² a počtem obyvatel 1 241 664 (k 31.12.2011)³. Dělí se na 57 městských částí, které se rozléhají na 112 katastrálních územích.

Tato práce se zabývá původním územím tzv. Vnitřní Prahy, která sestává z historicky původních deseti městských částí, dnešních částí 1 - 10, tj. území, které bylo považováno za celé město až do roku 1974, kdy došlo k jejímu velkému zvětšení (o dvě třetiny území). Ostatním územím dnešní Prahy, tj. městskými částmi 11 - 22 a dalšími přidruženými oblastmi se tato práce zabývat nebude.

5.4.2 Třídění městské zeleně v hl. m. Praha

Městská zeleň v Praze se podle *Koncepce péče o zeleň v hlavním městě Praze*, vydaného oddělením péče o zeleň Magistrátu hl. m. Prahy v roce 2010, v zástavbě dělí podle několika hledisek, funkčního hlediska, z hlediska majetkoprávních vztahů a z hlediska významu ploch.

Funkční dělení ploch se používá v Územním plánu HMP a v podrobnějším členění v Generelu zeleně HMP na např. park, les, hřbitov, atd. Symbolizuje funkci daných ploch v širším rámci všech ploch města.

Třídění zeleně podle majetkoprávních vztahů ovlivňuje úroveň správy a financování péče těchto ploch, jejich využití a přístupnost. V zásadě se může jednat o plochy v majetku státu, hl. m. Prahy (které je svěřuje jednotlivým městským částem), či ostatních osob (právnícké nebo fyzické osoby).

Významové třídění zelených ploch je založeno na rozdílných přírodních hodnotách, velikostech, funkcích v systému zeleně a velikosti. Tyto plochy dělíme na plochy celopražského významu, plochy místního významu a ostatní plochy. Podrobný rozpis těchto ploch je k nalezení na Obr. 1 - 3.

Parky významné pro celé město Praha, patří pod správu Odboru rozvoje veřejného prostoru, spadající pod Magistrát hlavního města Prahy. Patří mezi ně Královská obora Stromovka, Letenské sady, komplex zahrad vrchu Petřina (zahrada Nebozítek, Seminářská zahrada, Růžový sad, Petřínské sady, Strahovská zahrada a Lobkovická zahrada), zahrada

---

³ Údaje dostupné ze Statistické ročenky hl. m. Prahy 2012

Kinských, Hradčanské náměstí, Vrtbovská zahrada, park na vrchu Vítkově a Obora Hvězda. (Koncepte péče o zeleň v hlavním městě Praze, 2010)

Podle vyhlášky č. 6/2001 Sb. Hl. m. Prahy o ochraně zeleně jsou stanoveny zakázané činnosti, které jsou brány jako škodlivé a poškozující zeleň, mezi tyto činnosti patří např. vstup do květinových záhonů, použití motorových vozidel v parku, vstup se psy na hřiště, rozdělávání otevřených ohňů, poškozování vegetace atd. V některých zahradách a parcích jsou pravidla ještě přísnější, je tu zakázán vstup na trávník, jízda na kole, volné pobíhání psů, jízda na bruslích atd.

Obr. 1 - tabulka ploch celopražského významu. zdroj: Koncepte péče o zeleň v hl. m. Praze, 2010

SPECIFIKACE	SPRÁVCE	REALIZÁTOR ÚDRŽBY	KVALITA ÚDRŽBY: KVALITNÍ / DOBRÁ /PROBLEMATICKÁ (ORIENTAČNĚ)
Zvláště chráněná území (Prokopské údolí, Divoká Šárka a dalších 76 území ve správě odboru) péče dle zák. č. 114/1992 Sb.	Odbor ochrany prostředí MHMP (cca 2/3 pozem- ků ZCHÚ nejsou v majetku města a péče se provádí ze zákona)	Lesy hl.m. Prahy, p.o. soukromé specializova- né firmy najaté Odbo- rem ochrany prostředí MHMP	Kvalitní
Lesy a lesoparky (Kunratický les, Lesopark Hostivař a další) péče dle zák. č. 289/1995 Sb. a certifikace FCS			
Historické zahrady na Malé Straně			
Parky, obory a sady (Vítkov, Petřín, Hvězda, Stromovka, Letenské sady)			
Vyhlášené památné stromy a vybraná stromořadí			
Nově vznikající plochy celopražského významu			

Obr. 2 - tabulka ploch místního významu. Zdroj: Koncepte péče o zeleň v hl. m. Praze, 2010

SPECIFIKACE	SPRÁVCE	REALIZÁTOR ÚDRŽBY	KVALITA ÚDRŽBY: KVALITNÍ / DOBRÁ /PROBLE- MATICKÁ (ORIENTAČNĚ)
Další plochy svěřené MČ, nesvěřené městským or- ganizacím - parky, zahra- dy, hřiště, izolační pásy zeleně, uliční zeleň a stromořadí	Městské části	Soukromé specializova- né firmy najaté Měst- skými částmi	Kvalitní

Obr. 3 - tabulka ostatních ploch. Zdroj: Koncepce péče o zeleň v hl. m. Praze, 2010

SPECIFIKACE	SPRÁVCE	REALIZÁTOR ÚDRŽBY	KVALITA ÚDRŽBY: KVALITNÍ / DOBRÁ / PROBLEMATICKÁ (ORIENTAČNĚ)
Silniční zeleň spravovaná TSK	Technická správa komunikací HMP, p.o.	Soukromé specializované firmy najaté TSK Pražské služby, a.s.	dobrá, v případě dřevin problematická
Silniční zeleň spravovaná ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic	Vlastní pracovníci ŘSD/soukromé najaté firmy	Problematická
Zeleň hřbitovů	Správa pražských hřbitovů p.o. Pohřební ústav hl.m. Prahy, p.o.	Vlastní pracovníci p.o./soukromé najaté firmy	Kvalitní
Botanická zahrada Praha	Botanická zahrada Praha, p.o.	Vlastní pracovníci p.o./soukromé najaté firmy	Kvalitní
ZOO Praha	ZOO Praha p.o.	Vlastní pracovníci p.o./soukromé najaté firmy	Kvalitní
NKP Vyšehrad	NKP Vyšehrad p.o.	Vlastní pracovníci p.o./soukromé najaté firmy	Kvalitní
Zeleň svěřená ostatním městským organizacím	Dopravní podnik hl.m. Prahy, a.s. školy, sociální ústavy	Vlastní pracovníci organizací/soukromé najaté firmy	Dobrá/problematická
Zeleň nesvěřená Odboru ochrany prostředí MHMP (např. zeleň na městských pozemcích určených k prodeji, na vlastnický nevyjasněných pozemcích atd.)	Odbor správy majetku MHMP - firmy Urbia a Acton s.r.o.	Soukromé firmy najaté správcovskými firmami Urbia a Acton s.r.o.	Dobrá/problematická
Veřejná zeleň vlastněná jinými subjekty než je HMP	Vlastníci/Městské části	Soukromé najaté firmy	Nelze hodnotit

6 Výsledky analýzy

6.1 Praha 1

6.1.1 Obecné informace

Počet obyvatel: 29 857 (k 31.12.2011)

Rozloha: 5,53 km²

Hustota obyvatel: 5 399 na km²

6.1.2 Vymezení polohy MČ v rámci města

Městská část Praha 1 se skládá z celých katastrálních území Staré Město a Josefov a částečně z katastrálních území Hradčany, Malá Strana, Nové Město, Holešovice a Vinohrady.

Tato nejstarší městská část tvoří zároveň také historické jádro města, které je situováno uprostřed mezi ostatními městskými částmi. Na severu sousedí s Prahou 7 (Holešovicemi), na severozápadě s rozlehlou Prahou 6, na jihozápadě vrch Petřín tvoří hranici s Prahou 5, na jihovýchodě s Prahou 2 a magistrála tvoří na východě hranici s Prahou 8.

Toto území je specifické hlavně tím, že jej dříve obklopovaly městské hradby, čímž udaly jeho hranice. Hlavním typem zástavby v této městské části je historická, nachází se tu také velké množství církevních staveb, mj. kláštery zakládané ve středověku.

6.1.3 Stručná historie městské části

Historicky je toto území místem nejstarší zástavby dnešního hlavního města. Od počátku osídlení se jejich historie vyvíjela samostatně pro každé z původních měst, které dnes tvoří Prahu 1.

6.1.3.1 Hradčany

Jak píše Ederer (1998), Hradčany patřily k místům prvního osídlení dnešního hlavního města. Doloženy jsou archeologické nálezy keramiky z 6. století. V 9. století se na toto území přistěhovali Přemyslovci, kteří dodali tomuto území vyššího postavení. Jako svoje sídlo si zvolili území Pražského hradu, kam se od té doby soustředila sídla všech českých panovníků až do dnešní doby. Od počátku jeho založení zde bylo současně i centrum církevní moci, když se Hrad stal v roce 973 sídlem biskupství.

Jak se zvyšoval počet obyvatel Hradu, vyvstala potřeba založení dalšího obytného prostoru, proto byly v roce 1320 založeny Hradčany, které byly nejmenším pražským městem. V roce 1373 byla k Hradčanům připojena také část Pohořelce. Po právní stránce spadaly Hradčany dlouhou dobu pod Malou Stranu, až do roku 1598, kdy byly císařem Rudolfem II. povýšeny na královské město.

Po bitvě na Bílé hoře obsazují nejlukrativnější parcely vítězové a církevní hodnostáři a budovali zde svá sídla. Z poddanského města byly Hradčany povýšeny císařem Ferdinandem II. v 17. století. V roce 1756 byly Marií Terezií ustanoveny čtvrtým městem pražským.

6.1.3.2 Malá Strana

Vzhledem k tomu, že toto území bylo dobře chráněno před záplavami, můžeme se domnívat, že se zde nacházelo nejstarší osídlení pod Pražským hradem. Archeologické nálezy potvrzují obydlenost tohoto území již v 7. století. Velké množství kostelů, nacházejících se na relativně malém území předpokládá husté zalidnění této oblasti, jak se domnívá Ederer (1998).

Město Malou Stranu založil král Přemysl Otakar II. v roce 1257. Původně se jí říkalo Nové Město pod Pražským hradem, později Menší Město pražské. Hradby tohoto města byly rozšířeny při příležitosti založení Nového Města Karlem IV. v roce 1348. Pojem Malá Strana se používá od 15. století.

6.1.3.3 Staré město

První město pražské vzniklo spojením několika různorodých osad. Nejprve se mu říkalo město Pražské, do doby než bylo založeno novější na levém břehu Vltavy, poté se mu říkalo Velké nebo Staré. První zástavbou města byl klášter sv. Františka, který založila Anežka Česká, dcera krále Přemysla I. Otakara.

V roce 1338 se začala stavět Staroměstská radnice a v roce 1341 povýšil král Jan Lucemburský město na město královské.

6.1.3.4 Nové město

Ederer (1998) udává, že jedině o tomto městě je možné doložit datum jeho vzniku. Bylo založeno v roce 1348 Karlem IV. a nazváno Novým Městem pražským. Přípravy musely trvat několik let ještě před korunovaci Karla IV. českým králem. Bylo precizně projektováno a již

od začátku byly vytvořeny tři centrální trhy, které byly vzájemně propojené systémem ulic. Šlo o trh Dobytčí (dnes Karlovo náměstí), Koňský (dnes Václavské náměstí) a Senný (Senovážné náměstí). Dobytčí trh byl ve své době největším v celé Evropě s rozlohou 8,55 ha.

Císař již od jeho založení usiloval o jeho propojení se Starým Městem, které s nově založeným městem sousedilo. Po několik staletí byly snahy o spojení Starého a Nového Města, ale vzájemná nevráživost to nedovolila, až do roku 1756. Součástí Nového Města byl i celý Vyšehrad. Úroveň nově zbudovaného města byla vysoká, Ederer (1998) uvádí, že „*na Novém Městě bylo ještě na konci 18. století 376 zahrad.*“

6.1.3.5 Josefov

Praha je město s dlouhou židovskou tradicí a je také židovské centrum s velkým významem ve střední Evropě. První zmínky o židovské osadě pocházejí z roku 965, ležela nejspíše pod Pražským hradem. Synagoga této osady byla v roce 1142 vypálena a v té době nejspíš vznikla osada na opačném břehu řeky, na území dnešního Židovského města.

Židé měli na území svého města úplnou autonomii. Ve středověku bylo toto místo také významným kulturním centrem. V průběhu věků se postavení Židů v pražské společnosti často měnilo. V roce 1744 nařídila Marie Terezie vypovězení Židů z Prahy jako trest na údajnou podporu pruského vojska při obsazování Prahy téhož roku. Ovšem po protestech zástupců města a cechovních spolků byl v roce 1748 umožněn návrat Židů do Prahy. V roce 1850 bylo Židovské město přičleněno k městům pražským a nazváno Josefov po Josefu II. Ten také povolil Židům nabývání majetku a ti se začali stěhovat do lepších domů na Starém Městě či na Vinohradech, což výrazně změnilo charakter Židovského města. Josef chátral a měnil se v chudinskou čtvrť až do roku 1893, kdy byl schválen asanační zákon a začaly probíhat demolice a přestavby bývalého ghetta.

Za druhé světové války zažilo toto území období pronásledování, kdy bylo z Prahy deportováno do koncentračních a vyhlazovacích táborů více než 45 500 Židů. Ti, kteří přežili, odešli do zahraničí.

6.1.3.6 Společná historie po sjednocení

Po mnohých úsilích během staletí byla města pražská sjednocena až dvorským dekretem vydaným 12. února 1784 císařem Josefem II. Čtyři města byla sjednocena pod jeden magistrát a jednoho purkmistra. Práva měšťanů byla omezena a vliv ostatních obyvatel úplně vyloučen.

V roce 1849 vyšel na základě požadavků Pražanů prozatímní obecní zákon, který potvrdil výjimečné postavení města v rámci monarchie a rozšířil ho o další městskou část - Josefov.

V roce 1883 byl k městu připojen Vyšehrad, o rok později Holešovice-Bubny a toto uspořádání vytrvalo až do vzniku samostatného Československa, kdy se Praha stala hlavním městem nového státu. V roce 1922 došlo ke sloučení již 38 obcí a tím vznikla tzv. Velká Praha. Postupně bylo připojováno více obcí až do roku 1960, kdy vzniklo rozdělení městských částí na deset centrálních městských částí, které platí v podstatě do dneška.

6.1.4 Analýza veřejné zeleně v MČ

V centrální městské části Praha 1 se nachází následující plochy zeleně (viz Tab. 1 a Obr. 4 a 5).

Tab. 1 - Klasifikace ploch zeleně v MČ Praha 1

	NÁZEV	PLOCHA ha	TYP	FUNKCE	PŘÍSTUP
1	Nábřeží Ludvíka Svobody	1,8	P	RR	VVP
2	Františkánská zahrada	0,6	P	RR	VOP
3	Voršilská zahrada	0,16	MPU	RR	VOP
4	Slovanský ostrov	2,1	P	RR	VVP
5	Vrchlického sady	9,9	P	RR	VVP
6	Čelakovského sady	1,2	P	RR	VVP
7	Jindřišská	0,2	MPU	RR	VVP
8	Staroměstské náměstí	0,2	MPU	RR	VVP
9	Alšovo náměstí	0,84	P	RR	VVP
10	Náměstí Curieových	0,38	MPU	RR	VVP
11	Na Františku	0,64	P	RR	VVP
12	Park národního probuzení	0,33	MPU	RR	VVP
13	Křížovnické náměstí	0,07	MPU	RR	VVP
14	Karlovy lázně	0,05	MPU	RR	VVP
15	Klementinum	0,06	MPU	RR	VVP
16	Střelecký ostrov	2,33	P	RR	VVP
17	Židovský hřbitov	0,93	ZH	HŘ	VOP
18	Parčík UPM	0,11	MPU	RR	VN
19	U synagogy	0,08	MPU	RR	VVP
20	Park Kampa	2,8	P	RR	VVP
21	Petřínské sady	22,11	P	RR	VVP
22	Lobkovická zahrada	5,87	P	RR	VOP
23	Seminářská zahrada	12,03	P	RR	VOP
24	Schönbornská zahrada	3,37	P	RR	VOP
25	Vratislavská zahrada	0,18	MPU	RR	VOP

26	Vrtbovská zahrada	0,31	MPU	RR	VOP
27	Vojanovy sady	2,37	P	RR	VVP
28	Valdštejnská zahrada	1,4	P	RR	VOP
29	Park Cihelna	0,77	P	RR	VVP
30	Park Klárov	0,82	P	RR	VVP
31	Velká Fürstenberská zahrada	1,52	P	RR	VOP
32	Malá Fürstenberská zahrada	0,06	MPU	RR	VOP
33	Kolovratská zahrada	0,07	MPU	RR	VOP
34	Velká Palffyovská zahrada	0,18	MPU	RR	VOP
35	Malá Palffyovská zahrada	0,1	MPU	RR	VOP
36	Ledeburská zahrada	0,17	MPU	RR	VOP
37	Valdštejnská jízdárna	0,27	MPU	RR	VOP
38	Pod starými zámeckými schody	0,28	MPU	RR	VVP
39	Svatováclavská vinice	0,39	MPU	RR	VOP
40	Jelení příkop	8,35	P	RR	VOP
41	Chotkovy sady	3,67	P	RR	VVP
42	Královská zahrada	4,27	P	RR	VOP
43	Parčík Jelení	2,75	P	RR	VVP
44	Šternberská zahrada	0,64	P	RR	VOP
45	Černínská zahrada	1,7	P	RR	VOP
46	Lumbeho zahrada	3,64	P	RR	VOP
47	Jízdárna Pražského hradu	0,34	MPU	RR	VOP
48	Na Baště	0,43	MPU	RR	VOP
49	Hradčanské náměstí	0,31	MPU	RR	VVP
50	Strahovská zahrada	5,6	P	RR	VVP
51	Zahrada Na Valech	1,9	P	RR	VOP
52	Na Opyši	0,42	MPU	RR	VOP
53	Senovážné náměstí	0,17	MPU	RR	VVP

Městská část Praha 1 je velmi bohatá na plochy zeleně, z celkové plochy 553 ha zaujímají parky a zahrady 20,51 %, tj. 111,24 ha. V tomto případě vychází na jednoho obyvatele 37,2 m² zeleně. Pokud bychom počítali s plochami neomezeně veřejně přístupnými, šlo by o 16,5 m² na obyvatele.

Z hlediska významu v rámci města jsou zahrnuty do ploch celopražského významu Petřínské sady a palácové zahrady pod Pražským hradem. Tyto spadají pod správu Magistrátu hl. m. Prahy. Hradní a palácové zahrady historického původu, které dohromady činí 35,15 ha, tvoří 31,6 % z plochy veřejné zeleně a 6,36 % z celkové plochy území. Stejně datace jsou bývalé klášterní zahrady a sady přidružené k Pražskému hradu, které tvoří plochu 40,67 ha, což je 36,56 % veřejné zeleně a 7,35 % z celkové plochy vybraného území. Oba dva druhy

těchto zelených ploch jsou často zpřístupněny v omezených otevíracích hodinách a v některých případech i za poplatek.

Dalším významným typem zeleně v systému zeleně Prahy 1 jsou městské sady a menší upravené plochy na místech bývalých tržišť. Tyto zaujímají 22,65 ha, což činí 20,51 % z plochy veřejné zeleně městské části a 4,13 % z celkové plochy území.

Do městské části Prahy 1 patří také dva ostrovy hojně využívané obyvatelstvem jako plochy veřejné zeleně k rekreaci, a sice Střelecký ostrov a Slovanský ostrov, které dohromady zaujímají plochu 4,43 ha, což tvoří 3,98 % veřejné zeleně a 0,8 % plochy MČ.

Na tomto území se nachází pouze jeden hřbitov a to židovský hřbitov v Josefově, s rozlohou 0,93 ha. Je zpřístupněn v návštěvních hodinách a za poplatek.

Z hlediska vzájemné dostupnosti zelených ploch, všechna veřejná zeleň v městské části Praha 1 se nachází v pěší dostupné vzdálenosti od jiné zelené plochy. Nejdelší čas nutný k dosažení další plochy je 11 min, což je hodnoceno jako pěšky dostupná vzdálenost.

V oblasti Starého Města je ovšem veřejná zeleň méně častá, toto je z důvodu historického původu zástavby území, které pochází z doby, kdy bylo město obeháno obrannou hradbou, uvnitř které vznikl omezený prostor, který bylo nutné využít jinak, než na prvky okrasné zeleně.

6.2 Praha 2

6.2.1 Obecné informace

Počet obyvatel: 49 237 (k 31.12.2011)

Rozloha: 4,19 km²

Hustota obyvatel: 11 751 na km²

6.2.2 Vymezení polohy MČ v rámci města

Městská část Praha 2 se skládá z celého katastrálního území Vyšehrad, většinu území Nového Města a Vinohrad a menší část katastrálního území Nusle.

Praha 2 se rozkládá na vršku nad centrální městskou částí, se kterou sousedí, na pravém břehu Vltavy. Sousedí na východě s Prahou 3 a Prahou 10, na jihu s Prahou 4 a sdílí řeku s Prahou 5. S centrální městskou částí jí spojuje hlavně severojižní magistrála, která jí protíná po celé délce.

Tato městská část je charakteristická hlavně tím, že zde vznikala první bloková bytová zástavba mimo brány původního města pražského.

6.2.3 Stručná historie MČ

Broncová, Polák (2007) uvádí, že historický základ Prahy 2 je centrum Vyšehrad, které bylo vytvořeno postupným prohlubováním říčního koryta a tím se tvořily i říční terasy pro tuto oblast typické. První zmínky o osídlení Vyšehradu pochází z 8. století, kdy zde sídlila první slovanská knížata až do 12. století, kdy bylo sídlo panovníka přesunuto na protější břeh, na Pražský hrad. V této době byl Vyšehrad důležitým bodem na obchodní tepně spojující Prahu s Kutnou Horou, kde se těžilo stříbro. Podél této cesty se nacházelo mnoho sídel, ze kterých později vyrostly významné obce.

Ve 12. století započalo mýcení stromů v okolí usedlosti a jejich nahrazení sady, polem, či vinicemi, které se táhly od Podolí podél břehů Botiče až na Vítkov. Po přesunu sídla na Pražský hrad došlo ke snížení důležitosti Vyšehradu, ale zůstala zde kapitula s kostelem sv. Petra a Pavla a při budování hradeb Nového Města ve 14. století Karlem IV. bylo na toto území pamatováno a bylo začleněno dovnitř hradeb.

Za husitských válek byly vinice zpustošeny a už nikdy se je nepodařilo obnovit do původního stavu. Po Třicetileté válce již nebyly obnoveny vůbec a byly přeměněny v pole. V 16. Století navíc Prahu zachvátil tzv. „Velký mor pražský“ a v roce 1612 umřel císař Rudolf II., a tím ustal rozkvět města jakožto sídla císaře. Po bitvě na Bílé hoře v roce 1620 se ovšem Nové Město stalo vyhledávaným místem pro šlechtu, která zde začala budovat svoje barokní paláce.

Zásadní změny čekaly Nové Město v 19. století, kdy se začalo pracovat na sadových úpravách náměstí. Na Karlově náměstí byl vybudován park o rozloze 4,7 ha, který je v pozměněné podobě zachován dodnes. Zároveň se začalo s úpravami v Podskalí, v místech dnešní tzv. Náplavky a na kopci na hranici s Vinohrady. Centrem Vinohrad bylo ustanoveno náměstí Míru, které bylo také upraveno.

Broncová a Polák (2007) píší o mnohých usedlostech a statcích, které jsou dnes buď zaniklé, nebo jsou přeměněny ve veřejné zahrady a parky. Tyto úpravy začaly probíhat na konci 18. století, kdy vlastnit zahradu, kus sadu a vinici bylo trendem tehdejších měšťanů. Jako první byla otevřena zahrada Kanálka, která byla vybudována za účelem vědeckým, ale zároveň byla volně přístupná veřejnosti. Významnou osobností pro tuto oblast byl Jakub Wimmer, který se zasloužil o úpravu mnoha míst po Praze, zde konkrétně o osázení Mariánských hradeb a vytvoření nové městské promenády, či anglického parku na území dnešního parku Folimanka. V povědomí obyvatel byl zapsán jako „známý zakladatel zeleně na Vinohradech.“ V této době došlo také k proměně usedlosti Šafránka na dnešní Bezručovy sady.

6.2.4 Analýza veřejné zeleně v MČ

V městské části Praha 2 se nachází následující plochy zeleně (viz Tab. 2 a Obr. 6 a 7).

Tab. 2 - Klasifikace ploch zeleně v MČ Praha 2

	NÁZEV	PLOCHA ha	TYP	FUNKCE	PŘÍSTUP
1	Jiráskovo náměstí	0,09	MPU	RR	VVP
2	Karlovo náměstí	4,77	P	RR	VVP
3	Zítkovy sady	0,65	P	RR	VVP
4	Nemocnice Nové Město	1,98	ZZU	RR	VOP
5	Botanická zahrada	3,41	ZZU	RR	VOP
6	Kateřinská zahrada	2,56	P	RR	VOP
7	Muzeum Antonína Dvořáka	0,24	MPU	RR	VOP

8	Parčík u sv. Štěpána	0,26	MPU	RR	VVP
9	Tylovo náměstí	0,7	P	RR	VVP
10	Náměstí Míru	1,14	P	RR	VVP
11	Riegrovy sady	10,69	P	RR	VVP
12	Sady Svatopluka Čecha	2,32	P	RR	VVP
13	Bezručovy sady	2,24	P	RR	VVP
14	Havlíčkovy sady	12,29	P	RR	VVP
15	Folimanka	8,57	P	RR	VVP
16	Zahrada Ztracenka	0,54	P	RR	VOP
17	Parčík Boženy Němcové	1,41	P	RR	VVP
18	Fügnerovo náměstí	0,29	MPU	RR	VVP
19	Porodnice u Apolináře	1,72	ZZU	RR	VOP
20	Albertovská stráž	1,55	P	RR	VOP
21	Na Hrobci	0,43	MPU	RR	VOP
22	Karlachovy sady	1,05	P	RR	VVP
23	Štulcovy sady	0,29	MPU	RR	VVP
24	Vyšehradský hřbitov	0,76	ZH	HŘ	VOP
25	Zahrada Nového děkanství	0,15	ZZU	RR	VOP
26	Zahrada Nového proboštství	0,31	ZZU	RR	VOP
27	Park pod Hradbami	1,26	P	PB	VVP
28	Vyšehradské sady	6,71	P	RR	VVP
29	Park Lumírova	2,04	P	RR	VVP
30	Zahrada Kovařicovy vily	0,03	Z	RR	VOP

V městské části Praha 2 se nachází 70,45 ha veřejné zeleně, z celkové plochy 553 ha to tvoří 16,81%. V tomto případě vychází na jednoho obyvatele 14,31 m² zeleně. Pokud bychom počítali s plochami neomezeně veřejně přístupnými, šlo by o 11,53 m² na obyvatele.

Největší procento zeleně tvoří městské sady a sadově upravená náměstí a parky, které dohromady činí 62,12 ha, tvoří 87,99 % z plochy veřejné zeleně a 14,83 % z celkové plochy území. Dalším významným typem zeleně je zezeň zvláštního určení, v této městské části jde o areály dvou nemocnic a jednu botanickou zahradu, které dohromady zaujímají plochu 7,57 ha, což je 10,75 % veřejné zeleně a 1,81 % z celkové plochy vybraného území. Tyto plochy jsou často zpřístupněny v určitých hodinách.

Vzhledem k tomu, že většina zeleně v této městské části je historického původu, je rozmístěna pravidelně v uspořádání bloků domů a je dosažitelná pěšky do 7 min, tj. cca 500 m. Obyvatelé této MČ mohou navštěvovat větší množství plošně menších ploch veřejné zeleně.

6.3 Praha 3

6.3.1 Obecné informace

Počet obyvatel: 71 140 (k 31.12.2011)

Rozloha: 6,49 km²

Hustota obyvatel: 10 961 na km²

6.3.2 Vymezení polohy MČ v rámci města

Praha 3 sestává z katastrálních území Žižkov, Vinohrady, Strašnice a Vysočany. Sedlák (2008) uvádí, že městská část Praha 3 je ohraničena na severu vrchem Vítkovem, který jí odděluje od Prahy 8 (Karlína), na jihu se zástavba prolíná se sousední městskou částí Prahou 2, se kterou se dělí o katastrální území Vinohrady. Na západě je území ukončeno pásem bývalých hradeb Nového Města (Praha 2) a na východě Jarovem, který tvoří hranici s Prahou 9 (Vysočany, Hrdlořezy). Území má tvar klínu směřujícího k centru města, toto je dáno tím, že je situováno vlastně v údolí. Na území této městské části se nachází různé typy zástaveb - intenzivní bloková, kompaktní bloková zástavba i rozvolněná zástavba.

S centrem města je toto území spojeno dvěma hlavními dopravními tepnami - Koněvovou (dále Husitskou) ulicí a Vinohradskou třídou. Spojení s historickým jádrem je však značně komplikováno železnicí a Severojižní magistrálou, které prochází na místě původních novoměstských hradeb.

6.3.3 Stručná historie městské části

Augusta (2008) udává, že archeologické nálezy dokládají, že území dnešní městské části Prahy 3 byly v pravěku zarostlé lesy a pastvinami. První hustější osídlení začalo vznikat až ve středověku, v 11. a 12. století, kdy se postupně začalo území mezi Pražským hradem a Vyšehradem obydlovat. Sedlák (2008) píše, že výrazným žižkovským bodem byl Šibeniční vrch (mezi dnešní Seifertovou a Husitskou ulicí), kde se popravovali odsouzcenci Starého Města.

Zásadní historickou událostí byla již zmíněná listina vydaná Karlem IV. (kapitola 4.3.3.), která nařizovala, aby v okolí tří mil od města byly vysázeny vinice. Toto území bylo nazváno Viničné hory. Tyto byly v období Třicetileté války zničeny, jak píše Augusta (2008) tamtéž.

V roce 1849 bylo toto území bývalých vinic ustanoveno jako katastrální obec Vinohrady, od roku 1867 dokonce nařízením císaře Františka Josefa I. Královské Vinohrady. O několik let však bylo toto území rozděleno na dvě části - Vinohrady a Žižkov, který je základem této městské části.

Obec Žižkov se v roce 1881 dočkala povýšení na město, jelikož tehdy měla 19 549 obyvatel a byla tak jedním z největších měst v Čechách. Poté bylo třeba postavit novou velkou radnici, která byla otevřena v roce 1890. V té době měla obec Královské Vinohrady 14 831 obyvatel a byla na město povýšena v roce 1879.

Po první světové válce, v roce 1922, kdy vstoupil v platnost zákon o Velké Praze (zákon č. 114/1920 Sb.) se Žižkov i Vinohrady staly součástí hlavního města Prahy. Sedlák (2008) píše, že v tomto období probíhalo také zastavování ploch na západ od Olšanských hřbitovů a území na hranici Žižkova a Vinohrad.

Vznik Prahy 3 jako takové se datuje především do roku 1960, kdy bylo hlavní město rozčleněno na městské části, jak je známe dnes. Augusta (2008) dodává, že rozdělení města bylo často násilné a konkrétně Vinohrady tímto utrpěly, jelikož byly v povědomí lidí jako buržoazní čtvrť a měly být úplně zničeny. Proto byly roztrhány do tří městských částí - Prahy 2, 3 a 10.

Sedlák (2008) uvádí, že v 80. letech se začalo jednat o plánech na asanaci Prahy 3, z důvodu špatného technického stavu budov. Celé území mělo podlehnout rozsáhlým demolicím a měly se zde stavět panelové domy. K tomuto nakonec došlo pouze na malých plochách, jako je Olšanské náměstí, či náměstí Barikád.

6.3.4 Analýza veřejné zeleně v MČ

Přehled ploch veřejné zeleně v městské části Praha 3 je shrnut v Tab. 3 a Obr. 8 a 9.

Tab. 3 - Klasifikace ploch zeleně v MČ Praha 3

	NÁZEV	PLOCHA ha	TYP	FUNKCE	PŘÍSTUP
1	Olšanské hřbitovy	57,26	ZH	HŘ	VOP
2	Škroupovo náměstí	0,18	MPU	RR	VVP
3	Mahlerovy sady	1,75	P	RR	VVP
4	Židovský olšanský hřbitov	0,7	ZH	HŘ	VVP
5	Havlíčkovo náměstí	0,29	MPU	RR	VVP
6	Komenského náměstí	0,29	MPU	RR	VVP

7	Náměstí Barikád	0,43	MPU	RR	VVP
8	Parukářka	17,98	P	RR	VVP
9	Prokopovo náměstí	0,04	MPU	RR	VVP
10	Basilejské náměstí	0,06	MPU	RR	VVP
11	Kostnické náměstí	0,06	MPU	RR	VVP
12	Jeseniova	1,03	P	RR	VVP
13	Židovské pece	6,7	P	RR	VVP
14	Pražáčka	12,8	P	RR	VVP
15	Park Vrch Vítkov	39,2	P	PB	VVP
16	Náměstí Winstona Churchilla	0,48	MPU	RR	VVP
17	Park Siwieceva	1,1	P	RR	VVP
18	Park Rajská zahrada	1,7	P	RR	VOP
19	Žižkovo náměstí	0,62	P	RR	VVP
20	Parčík Bořivojova	0,55	ZOZ	RR	VVP
21	Náměstí Jiřího z Poděbrad	2,13	P	RR	VVP
22	Náměstí Jiřího z Lobkovic	0,8	P	RR	VVP
23	Hollarovo náměstí	0,45	MPU	RR	VVP
24	Jarov	4,97	ZOZ	RR	VVP
25	Na Chmelnici	3,4	ZOZ	RR	VVP

V městské části Praha 3, která zaujímá celkově plochu 649 ha, mají parky a zahrady celkovou rozlohu 154,97 ha, což je 23,88 % z plochy MČ. Na jednoho obyvatele tak vychází 21,78 m².

V této městské části se nachází zejména sadově upravená náměstí historického původu, která dohromady činí 5,83 ha, což tvoří 3,76 % z plochy veřejné zeleně a 0,9 % z celkové plochy území.

Další významnou plochu v systému zeleně Prahy 3 jsou Olšanské hřbitovy, které zaujímají 57,26 ha, což činí 37,4 % z plochy veřejné zeleně městské části a 8,82 % z celkové plochy území.

Nejvýznamnější parkovou plochou na celém území této městské části ovšem zaujímá park vrch Vítkov s rozlohou 39,2 ha, což je 25,3 % z plochy veřejné zeleně a 6,04 % z celkové plochy území. Vítkov, který je svou charakteristikou nejbližší přírodnímu prostředí, je zařazen do seznamu ploch celopražského významu (viz. Obr. 1) a spadá tak pod správu Magistrátu hl. m. Prahy.

Na území MČ se nachází také „část územního systému ekologické stability - s biocentry v západní části Vítkova a v lesních porostech Krejčárku. Biokoridor vede po severním svahu

vrchu Vítkova a územím Krejčárku a opouští městskou část na její východní hranici,“ jak píše Bosáková (2008).

Z hlediska vzájemné dostupnosti zelených ploch, nejdelší čas nutný k dosažení nejbližší zelené plochy je 9 min, tj. cca 600 m, tedy všechna veřejná zeleň v městské části Praha 3 se nachází v pěší dostupné vzdálenosti od jiné zelené plochy.

6.4 Praha 4

6.4.1 Obecné informace

Počet obyvatel: 127 723 (k 31.12.2011)

Rozloha: 24,22 km²

Hustota obyvatel: 5 273 na km²

6.4.2 Vymezení polohy MČ v rámci města

Městská část Praha 4 se nachází na území katastrálních území Braník, Hodkovičky, Krč, Lhotka, Podolí, Nusle, Michle, Záběhlice a malé části Vinohrad. Sousedí na severu s Prahou 2, na jihu s Prahou 12, na západě přes řeku s Prahou 5 a na východě s Prahou 10 a 11. S centrem města je spojena hlavně severojižní magistrálou. Další výraznou spojnici je Modřanská ulice, která přechází v Podolské nábřeží a vede až do centra města nebo Michelská (a dále Nuselská a Bělehradská) ulice, která ústí až u Národního muzea nad Václavským náměstím. Tato městská část je příčně přeřatá Pražským okruhem a to tzv. Jižní spojkou.

Severní území této městské části je charakteristické hlavně blokovou zástavbou a rozvolněnou zástavbou, kdežto okrajové území je charakteristické hlavně svojí sídlištní zástavbou, která je situována mezi většími zalesněnými plochami.

6.4.3 Stručná historie MČ

Městská část Praha 4 jakožto samosprávný celek vznikla až v roce 1960 při územní reorganizaci města. Historie jejích částí ovšem sahá dále do minulosti, přestože šlo o území močálovité, které bylo často při povodních zaplavováno.

První důkazy o osídlení tohoto území pochází z mladší doby kamenné, kdy byly zřejmě jako první osídleny vyvýšené prostory v Michli, na Pankráci a na Chodově. Později bylo na tomto území prokázáno usídlení Keltů, jak dokládají nálezy pohřebišť keltských bojovníků. Obdobné nálezy byly objeveny i v Krči.

Ve středověku bylo toto území důležité hlavně vzhledem k tomu, že jím procházely především dvě důležité cesty, jedna od Vyšehradu na jihovýchod, druhá z historického jádra města směrem na Benešov a do jižních Čech. Na těchto osách vznikaly osady a později obce, které si hlídaly svojí nezávislost a připojení k Praze se bránily. Tento přístup se změnil až po vzniku samostatného Československa, kdy už připojení k novému hlavnímu městu bylo

výhodnější i pro menší obce. Tak se tedy součástí Velké Prahy staly v roce 1922 i obce Nusle, Michle, Krč, Podolí a Braník. Samostatná Praha 4 vznikla až v roce 1960 a stala se jednou z největších a nejlidnatějších z městských částí. Tvář této městské části se začala radikálně měnit po roce 1970 s výstavbou nových sídlišť na jejích okrajích, jak píše Augusta a Bartoň (1996).

6.4.4 Analýza veřejné zeleně

Seznam ploch veřejné zeleně v této městské části se nachází v Tab. 4 a na Obr. 10 a 11.

Tab. 4 - Klasifikace ploch zeleně v MČ Praha 4

	NÁZEV	PLOCHA ha	TYP	FUNKCE	PŘÍSTUP
1	Bělka	4,08	L	RR	VVP
2	Kongresové centrum	1,44	P	RR	VVP
3	Park u Jedličkova ústavu	0,68	P	RR	VVP
4	Na Topolce	1,26	P	RR	VVP
5	Pod Vyšehradem	1,16	L	RR	VVP
6	Nedvědovo náměstí	0,4	MPU	RR	VVP
7	Podolská vodárna	2,16	P	RR	VVP
8	Ústav pro péči o matku a dítě	2,62	ZZU	RR	VOP
9	Hřbitov na Děkance	1,26	ZH	RR	VVP
10	Sídliště Pankrác I.	4,58	ZOZ	RR	VVP
11	Sídliště Pankrác II.	6,68	ZOZ	RR	VVP
12	Centrální park Pankrác	4,76	P	RR	VVP
13	Náměstí Hrdinů	0,71	P	RR	VVP
14	Sv. Pankrác	0,45	MPU	RR	VVP
15	Na Květnici	1,24	P	RR	VVP
16	Náměstí Generála Kutlvašra	0,71	P	RR	VVP
17	Sídliště Ciklova	1,12	ZOZ	RR	VVP
18	Park Na Fidlovačce	1,43	P	RR	VVP
19	Náměstí Bratří Synků	0,17	MPU	RR	VVP
20	Park Jezerka	6,21	P	RR	VVP
21	Kapitol	2,67	L/P	RR	VVP
22	Tyršův vrch	8,34	P	RR	VVP
23	Reitknechtka	5,09	L	RR	VVP
24	Parčík Ohradní	1,43	P	RR	VVP
25	Sídliště Michelská	8,23	ZOZ	RR	VVP
26	Sídliště Horní Krč	11,74	ZOZ	RR	VVP
27	Krčský hřbitov	2,99	ZH	HŘ	VOP
28	Sídliště Antala Staška	2,96	ZOZ	RR	VVP
29	Sídliště Pankrác III.	1,22	ZOZ	RR	VVP
30	U družstva práce	1,04	P	RR	VVP

31	V křovinách	0,16	P	RR	VVP
32	Kavčí Hory	20,34	L/P	PB	VVP
33	Žluté Lázně	4,22	ZZU	RR	VOP
34	Dvorecké náměstí	1,51	P	RR	VVP
35	Branické skály	10,42	L	PB	VVP
36	Pobřežní cesta	5,63	P	RR	VVP
37	Dobeška	3,37	P	PB/RR	VVP
38	Zelený pruh	1,05	P	RR	VVP
39	Zemanka	1,27	P	RR	VVP
40	Za mlýnem	5,16	P	RR	VVP
41	Branické náměstí	0,05	MPU	RR	VVP
42	Sv. Prokop	0,26	MPU	RR	VVP
43	Velký háj	58,09	L	PB	VVP
44	Branický hřbitov	0,62	ZH	RR	VVP
45	U branického pivovaru	10,02	P	RR	VVP
46	Jitřní	0,55	P	RR	VVP
47	Hodkovičky	7,5	L	RR	VVP
48	Lesopark Zátíší	27,49	L	PB	VVP
49	U Vodotoku	0,99	L	PB	VVP
50	Sídlíště Lhotka	2,82	ZOZ	RR	VVP
51	Sídlíště Jílovská	6,73	ZOZ	RR	VVP
52	Sídlíště Novodvorská	4,3	ZOZ	RR	VVP
53	Sulická	0,77	MPU	RR	VVP
54	Alšovy sady	0,2	MPU	RR	VVP
55	Slepá I.	0,15	MPU	RR	VVP
56	Jalový dvůr	14,2	L	RR	VVP
57	Sídlíště Krč	24,4	ZOZ	RR	VVP
58	Nemocnice Krč	13,89	ZZU	RR	VVP
59	Višňovka	6,68	L	RR	VVP
60	Krčský les	61,85	L	PB/RR	VVP
61	Michelský les	1,6	L	PB/RR	VVP
62	Krčský zámecký park	9,03	P	RR	VVP
63	Krčský lesík	14,58	L	PB/RR	VVP
64	Roztylské sady	3,48	P	RR	VVP
65	Jižní náměstí	0,71	P	RR	VVP
66	Sídlíště Spořilov	20,45	ZOZ	RR	VVP

Oblast městské části Praha 4 zaujímá celkově plochu 2 422 ha, z toho je 17,89 % pokryto veřejnou zelení, což činí celkově 433,37 ha. Na jednoho obyvatele městské části vychází 33,93 m².

Významným typem zeleně v této městské části je zeleň sídlištní, neboť tato městská část patří k místům, kde tento typ bydlení převládá. Z celkové plochy zeleně tvoří 21,97 %, což je 95,23 ha. Z celkové plochy MČ je to pak 3,93 %.

V této městské části se nachází zejména přírodní lesy, které tvoří 236,74 ha, což je 54,63 % celkové plochy zeleně v této městské části a 9,77 % plochy městské části. Tento fakt je dán hlavně terénem, na kterém se Praha 4 rozkládá, velká část z těchto lesů se nachází na kopcích, které není možné zastavět.

Dalším významným typem zeleně jsou sadově upravené parky a parková náměstí historického původu, která dohromady činí 75,8 ha, což tvoří 17,5 % z plochy veřejné zeleně a 3,13 % z celkové plochy území.

Zanedbat nelze ani zeleň hřbitovní, která zaujímá 5,11 % z plochy veřejné zeleně městské části a 0,2 % z celkové plochy území.

Z hlediska vzájemné dostupnosti zelených ploch, v této městské části se plochy nachází pěšky do 15 minut. V rámci sídlišť, či jiného typu zástavby je dostupnost veřejné zeleně bezproblémová, problematická je však oblast městského okruhu, který ztěžuje přístup k zeleni na obou jeho stranách. V některých případech je dokonce nutné použít prostředky veřejné dopravy pro ne zrychlení, ale usnadnění přístupu.

6.5 Praha 5

6.5.1 Obecné informace

Počet obyvatel: 81 161 (k 31.12.2011)

Rozloha: 27,49 km²

Hustota obyvatelstva: 2 952 na km²

6.5.2 Vymezení polohy MČ v rámci města

Praha 5 zahrnuje celá katastrální území Smíchov, Hlubočepy, Radlice, Košíře, Motol, Jinonice a malé území Malé Strany a Břevnova. Na severu sousedí s MČ Praha 1 a Praha 6, na jihu s Velkou Chuchlí a Slivencem, na západě s Prahou 13 a 17 a na východě přes řeku s Prahou 2 a 4. S centrem města jí spojuje hlavně Strakonická třída, vedoucí po břehu řeky Vltavy. Příčně jí protíná Plzeňská ulice, která spojuje centrum města s dálnicí D5 vedoucí k hranicím s Německem.

6.5.3 Stručná historie MČ

Lang (2010) píše, že první písemné zmínky o obydlí tohoto území pochází z roku 500 př. n. l., kdy se zde nejspíše vyskytovali Keltové. Další doložené nálezy odkazují na osídlení z 9. století n. l., kdy je datováno i osídlení zbytku Pražské kotliny. Významné nálezy byly objeveny v Motole i v Jinonicích.

Broncová (2010) říká, že ve středověku se jednotlivé osady vyvíjely nezávisle na sobě a vzhledem k tomu, že byly vzdálené od měst pražských, jejich chod nebyl velkým městem významně ovlivněn. Rozruch nastal až v 15. Století, kdy chtěl Prahu obléhat Zikmund se svým vojskem a na znamení moci nechal vypálit Zlíchov a okolní vinice a pole. Vyšehradská posádka ovšem nebyla zasažena a nakonec Zikmundovo vojsko porazila. Po skončení husitských válek ovšem došlo k majetkovým sporům o Zlíchov mezi Starým a Novým Městem. Až v roce 1536 bylo rozhodnuto, že toto území bude patřit oběma městům stejným dílem. Od té doby byla oblast Smíchova a okolí předmětem tahanic a často měnila majitele. Okolní vesnice přešly později do majetku rodu Schwarzenberků.

Spojení se Prahou zaručovaly po stavbě Hladové zdi hlavně Strahovská a Újezdská brána, která byla na významném místě, kde se protínaly dvě obchodní cesty z Bavorska a z Norimberku. V dobách, kdy nebyla zeď využívána k ochraně, byly na několika místech

probourány průchody. Do dnešní doby se zachoval průchod u jakubské bašty do Kinské zahrady, když byla zpřístupněna pro veřejnost, či průchod k Petřínské hvězdárně.

Po husitských válkách začala oblast kolem Smíchova vzkvétat, vznikala tu řada šlechtických letohrádků. Za císaře Rudolfa II. byl vybudován např. zámeček Buquoyka, usedlost Bertramka, či dvůr Malvazinka a další. U těchto usedlostí vznikaly i krásné zahrady, sady a vinice. Toto území bylo posléze během Třicetileté války značně poškozeno a po válce v 19. století tento kraj utrpěl epidemií cholery a v roce 1845 jej postihla ničivá povodeň. V druhé polovině 19. století se již začalo s výstavbou blokových domů a opravou poničených zahrad a Smíchov měl charakter předměstí Prahy až do roku 1903, kdy byl povýšen na město.

Láník (2010) píše, že v této době vznikl také regulační plán, který rozvrhl město do šachovnicového půdorysu, a mnoho průmyslových komplexů, jak např. smíchovský pivovar, radlické mlékárny nebo zlíchovský lihovar. Stávající ubytovací možnosti již nestačily rozvoji města a bylo nutné přistoupit k rušení zahrad a jejich rozparcelování. K Praze bylo město připojeno v roce 1922, kdy se také začalo pracovat na spojení s centrem města jednak železnicí a později i tramvajovou linkou.

6.5.4 Analýza veřejné zeleně

Plochy veřejné zeleně, které se nachází na území městské části Praha 5 jsou shrnuty v Tab. 4 a na Obr. 12 a 13.

Tab. 5 - Klasifikace ploch zeleně v MČ Praha 5

	NÁZEV	PLOCHA ha	TYP	FUNKCE	PŘÍSTUP
1	Dětský ostrov	1,2	P	RR	VOP
2	Náměstí Kinských	0,37	MPU	RR	VVP
3	PP Skalka	10,591	L	RR	VVP
4	Zahrada Kinských	25,7	P	RR	VVP
5	Arbesovo náměstí	0,9	P	RR	VVP
6	Janáčkovo nábřeží	3,48	P	RR	VVP
7	Diezenhoferovy sady	0,6	P	RR	VVP
8	Portheimka	0,69	P	RR	VVP
9	Náměstí 14. října	0,6	P	RR	VVP
10	Park Sacre Coeur	3,206	P	RR	VVP
11	Zahrada Bertramka	0,56	P	RR	VOP
12	Park Mrázovka	2,28	P	RR	VVP
13	Sady Na Skalce	2,2	P	RR	VVP
14	Zahrada Santoška	5,64	P	RR	VVP

15	Husovy Sady	3,26	P	RR	VVP
16	Bývalý Malostranský Hřbitov	2,4	ZH	HŘ	VN
17	Mlynářka	1,28	P	RR	VVP
18	Klamovka	6,48	P	RR	VVP
19	PP Košíře-Motol	76,9	L	RR	VVP
20	Hřbitov Malvazinky	8,7	ZH	HŘ	VOP
21	Na Farkáně	8,21	P	RR	VVP
22	Park pod kesnerkou	5,37	P	RR	VVP
23	Park Pechlátova-Radlická	0,52	P	RR	VVP
24	Smíchovský židovský hřbitov	0,25	MPU	HŘ	VVP
25	Na Pavím vrchu	3,71	L	RR	VVP
26	Koulka	4,08	L	PB	VVP
27	Císařská louka	4,72	P	RR	VOP
28	PP Ctirad	4,9	L	RR	VVP
29	Smíchovské nádraží	0,5	P	RR	VVP
30	Kostel sv. Filip a Jakub	1,052	P	RR	VOP
31	PP Pod Žvahovem	0,5	L	PB	VVP
32	NPP Barandovské skály	4,042	L	PB	VVP
33	PP Pod Školou	3,5	L	PB	VVP
34	Hřbitov Hlubočepy	0,84	ZH	HŘ	VOP
35	PP Prokopské údolí	212,66	L	PB	VVP
36	Parky Jinonice	2,55	P	RR	VVP
37	Na Cibulkách	25,57	L	RR	VVP
38	Pod Vidoulí	15,79	L	RR	VVP
39	PP Vidoule	6,45	L	PB	VVP
40	Park Schwarzenberská	0,64	P	RR	VVP
41	Park pod Jinonickým zámekem	2,7	P	RR	VVP
42	PP Motolský ordovik	1,89	L	PB	VVP
43	PP Kalvárie v Motole	3,71	L	PB	VVP
44	Hřbitov Homolka	2,65	ZH	HŘ	VOP
45	Kotlářka	5,83	L	RR	VVP
46	Areál FN Motol	13,4	ZZU	RR	VOP
47	Přírodní koupaliště Motol	9,5	L	PB	VVP
48	Na Císaře	5,32	P	RR	VVP
49	PP Vrch Skalka	10,17	L	RR	VVP
50	V Úvalu	1,48	P	RR	VVP
51	Sídlíště Homolka	6,28	ZOZ	RR	VVP
52	Les Spiritka	6,5	L	RR	VVP

Městská část Praha 5 zaujímá celkově plochu 2749 ha, z toho je 19,36% pokryto veřejnou zelení, což činí celkově 532,32 ha. Na jednoho obyvatele městské části vychází 65,59 m² zeleně.

Nejvýznamnějším typem zeleně v této městské části je zeleň přírodních biotopů, tato městská část je okrajová a nachází se zde velké množství přírodních památek a zalesněných území. Z celkové plochy zeleně tvoří tyto plochy 76,32%, což je 406,29 ha. Z celkové plochy MČ je to pak 14,78%. Největším prvkem v této městské části je PP Prokopské údolí s rozlohou 212 ha, které zároveň spadá pod správu Magistrátu hl. m. Prahy, jakožto plocha celopražského významu.

Z typů typické městské zeleně se zde nachází mnoho parkově upravených ploch a náměstí, většinou nad 0,5 ha. Celkově tyto plochy zaujímají 91,14 ha, což tvoří 3,32% městské části a 17,12% veřejné zeleně. Plochy pod 0,5 ha zaujímají pouze 0,12% z celkového množství zeleně v MČ.

Zanedbat nelze ani zeleň hřbitovní, která zaujímá 0,12% z plochy veřejné zeleně městské části a 0,53% z celkové plochy území. Dohromady zaujímají plochu 14,59 ha. Ovšem ne všechny z těchto hřbitovů jsou veřejnosti přístupné, např. malostranský hřbitov patří mezi zeleň vyhrazenou.

Z hlediska vzájemné dostupnosti zelených ploch jsou plochy blíže centru města od sebe vzdálené do deseti minut chůze, tj. cca do 800 m. Čím dále od centra, tím se vzdálenosti mezi plochami zvyšují, nikdy však nepřesahují 20 minut chůze. Tento nedostatek je však nahrazen většími plochami zeleně. Výrazná mezera v rovnoměrném zaplnění městské části zelení se nachází v pomyslném středu území, které je ovšem vyplněno zejména hospodářskými plochami.

6.6 Praha 6

6.6.1 Obecné informace

Počet obyvatel: 97 951 (k 31.12.2011)

Rozloha: 41,54 km

Hustota obyvatelstva: 2 358 na km²

6.6.2 Vymezení polohy MČ v rámci města

Městská část Praha 6 se rozkládá na dvou hřebenovitých vršcích a skládá se z katastrálních území Ruzyně, Liboc, Veleslavín, Vokovice, Dejvice, Střešovice, Břevnoc, Sedlec, Bubeneč a malá část katastrálního území Hradčany. Toto území je jedno z nejrozsáhlejších. Na severu sousedí s Lysolajemi, Suchdolem, Nebušicemi a Přední Kopaninou; na jihu s Prahou 5 a 17, na západě s územím Středočeského kraje a na východě s Prahou 1 a 7 a přes řeku s Prahou 8. Spojnici se středem města tvoří Evropská třída, která tuto městskou část protíná po celé její délce a Bělohorská (dále Patočkova), která později na Letné přechází v Milady Horákové.

Hlavním typem zástavby na tomto území je rozvolněná a dále k okrajům i sídlištní zástavba.

6.6.3 Stručná historie MČ

Toto území je označováno za „*klasickou oblast pražské archeologie*“, jak udává Buben, Hlaváček a Tryml (1999). Je to území bohaté na archeologické nálezy z pravěku a raného středověku. Tyto mírné svahy, které zároveň chránily, ale také byly dostatečně zásobeny vodou a ideální pro usídlení tehdejších obyvatel.

Dnešní území této městské části má původ hlavně v osadách, které vznikaly převážně ve 12. století. Základ Prahy 6 tvoří např. Bubeneč, Dejvice a Břevnov, který patří k nejstarším z těchto osad, která měla zásadní úlohu v tom, že ležela na spojovacím tahu Prahy se západními Čechy. Osada se podél této cesty rozrůstala až ke středu města. Dalším významným momentem pro tuto část bylo založení břevnovského kláštera, který byl důležitým poutním místem, jakožto první mužský klášter na tomto území. Bubeneč, který patřival nejprve pod správu Starého Města, byl dříve pokryt rozsáhlými sady, které později ustoupily rozparcelování a vilové zástavbě. Na okraji území později v 19. století vznikla řada

průmyslových podniků, které s konečnou platností mění charakter této osady. Dejvice, které ve středověku patřily pod správu vyšehradské kapituly, sice nebyly hned v 19. století připojeny k městům pražským, ale bylo povoleno jejich zásobování plynem a vodou. Po připojení k Velké Praze v roce 1922 proběhla na celém území rozsáhlá urbanistická úprava, z nejdůležitějších je třeba uvést vybudování areálu vysokých škol.

Po přiřazení k Velké Praze se ve všech částech Prahy 6 začalo mohutně stavět a to hlavně rodinné domy a blokové bytové zástavby. Od padesátých let zde začala vznikat i rozsáhlá sídliště na okrajích tohoto území.

6.6.4 Analýza veřejné zeleně

Veřejná zeleň v Praze 6 se dělí podle Tab. 6 a je zobrazena na Obr. 14 a 15.

Tab. 6 - Klasifikace ploch zeleně v MČ Praha 6

	NÁZEV	PLOCHA ha	TYP	FUNKCE	PŘÍSTUP
1	Náměstí Pod Kaštany	0,78	P	RR	VVP
2	Sibiřské náměstí	0,23	MPU	RR	VVP
3	Puškinovo náměstí	0,49	MPU	RR	VVP
4	Park Willyho Brandta	1,10	P	RR	VVP
5	Park Gen. L. Cárdenase	1,85	P	RR	VVP
6	Bubenečský hřbitov	1,64	ZH	HŘ	VOP
7	Náměstí Interbrigády	0,72	P	RR	VVP
8	Lotyšská ul.	0,60	P	RR	VVP
9	Roosveltova ul.	0,28	MPU	RR	VVP
10	Náměstí Svobody	0,07	MPU	RR	VVP
11	Vítězné náměstí	3,25	P	RR	VVP
12	Fügenerovo náměstí	1,78	P	RR	VVP
13	Park I. Gandhiové	3,16	P	RR	VVP
14	Slunná	2,20	P	RR	VVP
15	Pod Ořechovkou	1,05	P	RR	VVP
16	Nad hradním vodojemem	1,71	P	RR	VVP
17	Kostel sv. Norberta	0,42	MPU	RR	VOP
18	Malovanka	4,50	P	RR	VVP
19	Ve Střešovičkách	0,33	MPU	RR	VVP
20	Náměstí Před Bateriemi	1,06	P	RR	VVP
21	Dlabačov	6,54	P	RR	VVP
22	Park Za Strahovem	5,26	P	RR	VVP
23	U TV vysílače	2,48	ZZU	RR	VVP
24	Císařka	14,90	P	RR	VVP
25	Park za Strahovem	5,26	P	RR	VVP

26	Pod Marjánkou	1,18	P	RR	VVP
27	U Kaštanu	0,95	P	RR	VVP
28	Park Markétská ul.	7,09	P	RR	VVP
29	Klášterní zahrada	12,25	P	RR	VVP
30	Areál ÚVN	11,47	ZZU	RR	VVP
31	Baterie - Střešovické skály	1,35	P	PB	VVP
32	Na Ořechovce	2,68	P	RR	VVP
33	Hřbitov Cukrovarnická	1,58	ZH	HŘ	VOP
34	Park Hadovka	4,28	P	RR	VVP
35	Park Mydlářka	7,46	P	RR	VVP
36	Na Kotlářce	2,63	P	RR	VVP
37	Centrální park Hanspaulka	8,98	P	RR	VVP
38	Na Hanspaulce	3,40	P	RR	VVP
39	Za Hanspaulkou	0,42	MPU	RR	VVP
40	Perníkářka	1,29	P	RR	VVP
41	Veleslavínka	15,77	P	RR	VVP
42	Sídlíště Petřiny	7,83	ZOZ	RR	VVP
43	U Větrníku	4,74	P	RR	VVP
44	Břevnovský hřbitov	1,72	ZH	HŘ	VOP
45	Vypich	21,81	P	RR	VVP
46	Ladronka	12,69	P	RR	VVP
47	Malý Břevnov	19,60	P	RR	VVP
48	Obora Hvězda	85,26	P	RR	VOP
49	Náměstí Za Oborou	0,37	MPU	RR	VVP
50	Bílá Hora (kopec)	12,14	L	RR	VVP
51	Evangelický toleranční hřbitov	0,17	ZH	HŘ	VOP
52	Manský rybník	1,03	P	RR	VVP
53	Ruzyňský hřbitov	1,53	ZH	HŘ	VOP
54	Staré náměstí	0,73	P	RR	VVP
55	Park u kolejí FTVS	0,70	P	RR	VVP
56	Hřbitov Džbán	1,39	ZH	HŘ	VOP
57	Koupaliště Džbán	23,20	P	RR	VOP
58	PR Divoká Šárka	25,34	L	PB	VVP
59	PP Šárka-Lysolaje	494,20	L	PB	VVP
60	Zelená ul.	0,47	MPU	RR	VVP

Území městské části Prahy 6 se rozléhá na ploše 4 154 ha, z toho je 20,67% pokryto veřejnou zelení, což činí celkově 858,78 ha. Na jednoho obyvatele městské části vychází 87,67 m² zeleně.

Největší podíl na veřejné zeleni této městské části má zeleň přírodních biotopů, tato městská část je okrajová a lesy postupně zasahují do jejího území. Z celkové plochy zeleně tvoří tyto plochy 61,91%, což je 531,68 ha. Z celkové plochy MČ je to pak 12,8%.

Parkově upravené plochy a náměstí s rozlohou nad 0,5 ha tvoří významný prvek v systému zeleně této městské části. Souhrnně zaujímají 294,2 ha, což tvoří 7,08% plochy městské části a 34,26% veřejné zeleně. Plochy pod 0,5 ha zaujímají pouze 0,36% z celkového množství zeleně v MČ.

Plochy zeleně zvláštního určení zaujímají 1,63% ze zeleně této městské části, nejvýraznějším prvkem tohoto typu je areál Ústřední vojenské nemocnice ve Střešovicích, jejíž parkově upravený areál má rozlohu 11,47 ha.

Hřbitovní zeleň je v Praze 6 zastoupena na pěti pohřebištích, které dohromady zabírají území o rozloze 8,04 ha, což tvoří 0,94% z veřejné zeleně.

Ze systému ploch celopražského významu se v této městské části nachází Obora Hvězda a PP Divoká Šárka.

Veřejná zeleň v této městské části není od sebe nikdy vzdálena více jak 10 min chůze, tj. cca 800 m. Plochy jsou rozmístěny rovnoměrně napříč celou městskou částí a všechny typy zeleně jsou pohodlně dostupné pěšky bez nutnosti využívat prostředky hromadné dopravy, či osobní automobily.

6.7 Praha 7

6.7.1 Obecné informace

Počet obyvatel: 41 416 (k 31.12.2011)

Rozloha: 7,14 km²

Hustota obyvatelstva: 5 800 na km²

6.7.2 Vymezení polohy MČ v rámci města

Praha 7 zaujímá území v zákrutu řeky Vltavy a skládá se z katastrálních území Holešovice, Bubenče a malé části katastrálního území Libně. Na severu sousedí s Trojou, na jihu s historickým centrem města, na západě s Prahou 6 a na východě je obemknuta Prahou 8. S historickým centrem je tato městská část spojena jak severojižní magistrálou, tak třídou Milady Horákové, která jí protíná po celé šířce.

Hlavním typem zástavby na tomto území je bloková zástavba, hlavně v původních Holešovicích, kde jsou bloky domů rozvrženy podle pravoúhlého šachovnicového plánu.

6.7.3 Stručná historie MČ

Dnešní území Prahy 7 bylo osídleno již v pravěku, jelikož časté záplavy a naplaveniny dělaly půdu úrodnou a tím ideální pro sídliště, jak udává Presler a kol. (2004). Již v 9. století př. n. l. bylo území hustě obydlené a táhlo se od Šárky až do Bubenče a tvořilo souvislé město. Kolem 4. století n. l. se zde vyrábělo železo a jeho obyvatelé byli dobře zajištěni, byli také často napadáni nájezdy Hunů, které nejspíše přispěly k zániku kultury v této části Prahy. V 8. století se život přestěhoval na území Starého Města.

Nejprve se historie jednotlivých částí, které dnes tvoří Prahu 7, vyvíjela samostatně. Bubny, které za feudalismu měly největší význam v této oblasti, jelikož přes ně putovali kupci přes brod u ostrova Štvanice do Starého Města. Bylo to území rybářů a prodejců ryb a později pastevců. Na druhé straně Holešovice, které byly územím prý neplodným pro naplavený písek a kamení, byly již od 13. století majetkem královským. Byly ovšem situovány daleko od centra města a proto si zachovaly svůj zemědělský charakter až do průmyslové revoluce.

Na počátku 19. století začaly díky Jakobovi Wimmerovi (kap. 8.2.3) úpravy letenských stráží a zakládání vinic, zatímco se Holešovice začaly proměňovat v předměstskou čtvrť. V roce 1850 došlo ke spojení Holešovic s Bubny a vzniklo jedno z prvních pražských

předměstí, které bylo pečlivě urbanisticky rozloženo a jehož hlavní osu tvořila dnešní třída Milady Horákové, podél které vznikla pravidelná bloková zástavba. V 19. století vzniklo i nádraží, které prostředkovalo spojení s centrem města a četné továrny, které z Holešovic vytvořily dělnickou čtvrť.

6.7.4 Analýza veřejné zeleně

Plochy zeleně v této městské části jsou shrnuty v Tab. 7 a na Obr. 16 a 17.

Tab. 7 - Klasifikace ploch zeleně v MČ Praha 7

	NÁZEV	PLOCHA ha	TYP	FUNKCE	PŘÍSTUP
1	Ortenovo náměstí	0,892	P	RR	VVP
2	Park Tusarova	0,7836	P	RR	VOP
3	Štvanice	9,3143	P	RR	VVP
4	Letenské sady	37,7203	P	RR	VVP
5	Parčík Strossmayerovo nám.	0,31	MPU	RR	VOP
6	Parčík u Sv. Klimenta	0,12	ZZU	RR	VOP
7	Hřbitov u Sv. Klimenta	0,19	ZH	HŘ	VOP
8	Řezáčovo náměstí	0,1	MPU	RR	VVP
9	Holešovický hřbitov	1,87	ZH	HŘ	VOP
10	Hřiště ul. Komunardů	0,65	P	RR	VVP
11	Park L. Wintersteina	1,6	P	RR	VVP
12	Parčík Vltavská	1,41	P	RR	VVP
13	Královská obora Stromovka	93,4321	P	RR	VVP
14	Výstaviště Holešovice	13,35	ZZU	RR	VVP

Praha 7 se rozléhá na ploše 714 ha a na jejím území se nachází 161,74 ha veřejné zeleně, což činí 22,65% z celkové plochy MČ. Na jednoho obyvatele vychází 39,05 m² zeleně.

Největší podíl této zeleně zaujímají parky a zahrady, ze kterých jsou dva také řazeny mezi parky s celopražským významem, a to Letenské sady a Královská obora Stromovka. Tento typ zeleně zabírá 20,42% území městské části a tvoří 90,14% veškeré veřejné zeleně Prahy 7, což vychází na 145,8 ha.

Další větší plochou této městské části je Výstaviště Holešovice, jehož areál je parkově upraven, řadí se tedy mezi zeleň zvláštního určení. Jeho rozloha je 13,35 ha, což tvoří 8,25% veřejné zeleně Prahy 7.

Jakožto městská část s nejmenší rozlohou je zde typická hustá bloková zástavba a zeleň je vyhrazena do menšího počtu větších ploch na okrajích MČ. I přesto se většina ploch veřejné zeleně nachází v dostupné vzdálenosti do 10 minut chůze. Zásadní překážku tvoří nádraží Praha-bubny, které rozděluje toto území téměř po celé délce, a tudíž ztěžuje dostupnost z jedné zelené plochy ke druhé.

6.8 Praha 8

6.8.1 Obecné informace

Počet obyvatel: 103 757 (k 31.12.2011)

Rozloha: 21,82 km²

Hustota obyvatelstva: 4 755 na km²

6.8.2 Vymezení polohy MČ v rámci města

Městská část Praha 8 zahrnuje celá katastrální území Bohnice, Kobylisy, Čimice a Karlín a také části Libně, Troji, Střížkova a nepatrné části Nového Města a Žižkova. Na severu sousedí s Ďáblicemi a Dolními Chabry, na jihu se Žižkovem, na západě s Holešovicemi a na východě s Prahou 9. Spojení s centrem města zprostředkovává Liberecká třída ze severu a Sokolovská třída z východu.

6.8.3 Stručná historie MČ

Broncová (2008) uvádí, že existují zmínky o tom, že území dnešního Karlína a Libně patřilo v 10. století pod břevnovský klášter a bylo součástí osady Poříčí a místem sadů, polí, luk a zahrad, které mniši spravovali. Ve 13. století zde byl jiným řádem založen špitál sv. Františka (dnes nemocnice na Františku) a podle něho bylo celé území pojmenováno Špitálské pole. Po založení Nového Města o století později byl Karlín od měst pražských oddělen mohutnými hradbami, které vedly od Vyšehradu až k Poříčí a jediným spojením byla soustava bran, v Karlíně Poříčská brána a směrem od Hybernské k Vítkovu Horská brána. Hradby na východě měst pražských potkaly stejný osud jako na jiných místech, v době míru chátraly a později za třicetileté války byly obnoveny a posilněny. Ovšem prostor za hradbami byl samotnými Pražany zničen, aby nemohl být využit nepříteli, což postihlo i oblast Karlína, včetně kostela a špitálu sv. Pavla. Ten byl po válce obnoven, stejně jako osídlení.

V následujícím období bylo území několikrát zpustošeno a jeho pozvolný rozkvět byl možný až v 18. století. Na pozemcích, na kterých stával kostel se špitálem, byla postavena papírna, letohrádek Růžodol a anglický park s jeskyní a miniaturami hradů rozmístěných podle mapy Čech. Místo morového hřbitova byl založen ovocný sad a vysazena topolová alej. V okolí začaly vyrůstat četné manufaktury, které se rozšířily natolik, že udaly charakter celé oblasti.

V roce 1817 byl Karlín ustanoven císařem Františkem I. jako první pražské předměstí. Pojmenováno bylo po manželce císaře, Karolíně Augustě, Karolínov, což se v průběhu staletí ustálilo na Karlín. Od té doby sílilo postavení předměstí a jeho obyvatelé usilovali o jistou autonomii, které se v konečném důsledku podařilo dosáhnout až v roce 1848 zrušením vrchnostenského zřízení. Po mnohaletém úsilí bylo pak v roce 1904 předměstí prohlášeno městem a v roce 1922 bylo připojeno, stejně jako ostatní města, k Velké Praze.

Samostatně se ovšem vyvíjela historie Libně, která několikrát změnila vlastníky, až přešla v 17. století pod Staré Město. K Libni tehdy patřily Kobylisy, část Holešovic a Střížkov s Vysočany, kde v té době bylo jen několik statků. Libeňský zámek se stal letním sídlem staroměstských hodnostářů a fungovalo jako reprezentativní sídlo. V roce 1849 byla Libeň spojena s Karlínem a dále se jejich historie odvíjely obdobně. Ve druhé polovině 19. století prošla velkým průmyslovým rozkvětem, který udal potřebu pro ubytování čím dál většího počtu dělnických rodin a tak se začalo se stavbou činžovních blokových domů. V roce 1898 byla Libeň povýšena na město a v roce 1901 připojena k Praze. Tak jak jí známe dnes, vznikla Praha 8 v roce 1960, stejně jako ostatní městské části zahrnuté v této práci.

6.8.4 Analýza veřejné zeleně

Plochy veřejné zeleně na území Prahy 8 jsou popsány v Tab. 8 a na Obr. 18 a 19.

Tab. 8 - Klasifikace ploch zeleně v MČ Praha 8

	NÁZEV	PLOCHA ha	TYP	FUNKCE	PŘÍSTUP
1	Těšnov / Švermovy sady	0,87	P	RR	VVP
2	Rohanské nábřeží	1,09	P	RR	VVP
3	Karlínské náměstí	1,98	P	RR	VVP
4	Lyčkovo náměstí	0,47	MPU	RR	VVP
5	Kaizlovy sady	2,8	P	RR	VVP
6	Sídlíště Invalidovna	4,9	ZOZ	RR	VVP
7	Sluncová	2,48	P	RR	VVP
8	Park Pod koulí	1,1	P	RR	VVP
9	Nová Palmovka	1,44	P	RR	VVP
10	Prosecké skály	11,06	L	RR	VVP
11	PP Prosecké skály	0,83	L	PB	VVP
12	Nad Kundratkou	0,49	P	RR	VVP
13	Pod Císařeckou	21,48	P	RR	VVP
14	Sídlíště Ďáblice	84,15	ZOZ	RR	VVP
15	Ďáblický hřbitov	14,38	ZH	HŘ	VOP
16	Židovský hřbitov	0,42	ZH	HŘ	VOP

17	Okrouhlík	18,1	P	RR	VVP
18	Nemocnice Bulovka	5,5	ZZU	RR	VOP
19	Park pod Korábem	3,82	P	RR	VVP
20	Grabova vila	1,58	P	RR	VOP
21	Thomayerovy sady	4,39	P	RR	VVP
22	U Českých loděnic	0,84	P	RR	VVP
23	Bílá Skála	16,75	L	RR	VVP
24	V Holešovičkách	0,67	P	RR	VVP
25	Černá skála	10,7	L	RR	VVP
26	Sídlíště Kobylisy	16,37	ZOZ	RR	VVP
27	Čimický háj	23,75	L	RR	VVP
28	Velká Skála	4,59	L	RR	VVP
29	Sídlíště Troja	17,69	ZOZ	RR	VVP
30	Bohnické náměstí	1,89	P	RR	VVP
31	Léčebna Bohnice	49,05	ZZU	RR	VOP
32	Čimické údolí	10,96	L	RR	VVP
33	Bohnické údolí	53,38	L	RR	VVP

V městské části Praze 8, která zaujímá celkově plochu 2 182 ha, z kterých je pokryto veřejnou zelení 389,97 ha, což činí celkově 17,87%. Na jednoho obyvatele městské části vychází 37,58 m² zeleně.

Nejčastějšími typy zeleně v této městské části je zeleň přírodní, vyskytující se spíše na okrajích města a naopak zeleň obytných souborů, tedy v případě této městské části, sídlišť. Zeleň přírodních biotopů zaujímá 132,02 ha, což tvoří 6,05% plochy městské části a 33,85% její zeleně. Sídlíštní zeleň pokrývá 123,11 ha, tedy, 5,64% plochy Prahy 8 a 31,57% její zeleně. Velké množství sídlíštní zeleně lze odvodit z historie, jelikož tato část města má dělnickou tradici, nachází se zde množství průmyslových subjektů a tudíž i ubytování pro jejich zaměstnance.

Parky a menší parkové úpravy náměstí pokrývají 65,49 ha půdy, a tedy 3% z plochy městské části a 16,79% veřejné zeleně.

Dalším typem zeleně, který nelze zanedbat, je zeleň zvláštního určení, v tomto případě jde o nemocnici na Bulovce a psychiatrickou léčebnu v Bohnicích, jejichž areály jsou parkově upraveny a dohromady zaujímají plochu 54,55 ha, což je 13,99% zeleně a 2,5% z celkové plochy území.

Zanedbat nelze ani zeleň hřbitovní, která zaujímá 3,8% z plochy veřejné zeleně městské části a 0,68% z celkové plochy území. Dohromady zaujímají plochu 14,8 ha.

Dostupnost zeleně v této městské části je v dochozí vzdálenosti ve většině případů, tj. do 15 min k nejbližší ploše zeleně. Pěší dostupnost mezi plochami ve východní části území a západní částí je komplikována rychlostními silnicemi, které celou městskou část protínají a neposkytují ideální prostředí pro chodce.

6.9 Praha 9

6.9.1 Obecné informace

Počet obyvatel: 53 382 (k 31.12.2011)

Rozloha: 13,86 km²

Hustota obyvatelstva: 3 852 na km²

6.9.2 Vymezení polohy MČ v rámci města

K městské části Praha 9 patří Vysočany, Libeň, Prosek, Střížkov, Hrdlořezy, Hloubětín a Malešice. Na severu se o katastrální území Střížkov dělí s Prahou 8 a sousedí s Letňany, na jihu s Prahou 10, na západě s Prahou 3 a 8 a na východě s Černým Mostem a Kbely. Je to území hlavně průmyslové a s centrem města je spojeno hlavně Kolbenovou (dále Sokolovskou) třídou, která ústí až na Florenci.

6.9.3 Stručná historie MČ

Lang a Polák (2011) píše, že jádro Prahy 9 jsou hlavně Vysočany a Prosek. První písemné zmínky jsou ze 13. století, kdy do majetku kladrubského kláštera přešlo přes sto vesnic na tomto území. Toto území ovšem často měnilo vlastníky, či bylo rozděleno na několik menších území. Ke konci 17. století bylo připojeno k libeňskému panství.

Historie Prahy 9 je datována dlouho před začátek našeho letopočtu. Byla to příjezdová cesta směrem do měst pražských z Polska. První doložené osídlení je ze 12. století, kdy byl založen kostel sv. Václava, který ovšem nemá jasný původ a v průběhu věků byl několikrát pobořen a vypálen a následně znovu opraven.

Hlavní průmyslový rozvoj tohoto původně zemědělského území zapříčinilo založení cukrovaru, obecně bylo ve Vysočanech postaveno mnoho továren. V okolí se začaly usazovat dělnické rodiny, pracující v těchto továrnách, ale nikdy nebyly vybudovány odpovídající ubytovací kapacity. Vznikaly nevzhledné kolonie, často bez kanalizace či vodovodu a mnozí dělníci museli dojíždět buď vlakem, nebo koňskou tramvají odjinud. Až v šedesátých letech 20. století bylo v Proseku vybudováno panelové sídliště Severní Město a estakáda spojující sídliště s centrem Vysočan.

V roce 1902 byly Vysočany povýšeny na město a v roce 1922 připojeny k Velké Praze jako součást Prahy 9, společně s Hloubětínem a Prosekem. Největší pohromou v novodobých

dějínách Prahy 9 bylo bombardování průmyslové oblasti v březnu 1945, hlavními cíly byly Aero Vysočany, kbelské letiště a Böhmische-Mährische Maschinenfabrik (později ČKD). Mimo poškození provozů zásobujících německou armádu byla poškozena i řada kulturních památek. Poté celoplošná asanace původní zástavby původních obcí, započatá v roce 1988, kdy bylo zdemolováno velké množství domů.

Při stavbě sídliště na severu města byl také plánován park Přátelství. Jeho realizace trvala dlouhou dobu, od roku 1968 patnáct let. Pacáková-Hošťálková (2000) dodává, že toto dílo je zajímavé hlavně tím, že bylo založeno na základě architektonicko-krajinářské soutěže (v atmosféře Pražského jara) za účelem odstínění frekventované komunikace na Vysočanské ulici, kterou vyhrál architekt Otakar Kuča. Z původního návrhu praku o rozloze 23 ha byla nakonec zpracována pouze část o rozloze 11 ha, která je dochována dodnes.

Sametová revoluce představovala pro Prahu 9 velký zlom, jelikož byla zrušena většina státních průmyslových podniků, které byly zdrojem obživy většiny obyvatel této oblasti. Na jejich místě vznikly tzv. brownfields (plochy k dalšímu využití), na kterých se začaly stavět jak rodinné domy, tak i kompletní občanská vybavenost - nákupní centra, školy, sportoviště, ale i nové parky a sady, jak píší Lang a Polák (2011).

6.9.4 Analýza veřejné zeleně

Plochy veřejné zeleně na území Prahy 9 jsou popsány v Tab. 9 a na Obr. 20 a 21.

Tab. 9 - Klasifikace ploch zeleně v MČ Praha 9

	NÁZEV	PLOCHA ha	TYP	FUNKCE	PŘÍSTUP
1	Třešňovka	9,64	P	RR	VVP
2	Hrdlořezy les	7,75	L	RR	VVP
3	Tábor	5,2	L	RR	VVP
4	Smetanka	21	L	RR	VVP
5	Mezitraťová	6,73	L	RR	VVP
6	ul. Průmyslová les	6,64	L	RR	VVP
7	Kolonie	1,03	L	RR	VVP
8	Hloubětínský hřbitov	0,36	ZH	HŘ	VOP
9	U hloubětínské vinice	12,81	P	RR	VVP
10	Kejřův mlýn	6,38	L	RR	VVP
11	Sady na Klíčově	28,51	P	RR	VVP
12	Park nad Klíčovem	2,28	P	RR	VVP
13	Náměstí OSN	2,59	P	RR	VVP
14	Ocelářská	3,29	L	RR	VVP

15	Park u polikliniky	2,42	P	RR	VVP
16	Park Podviní	2,63	P	RR	VVP
17	Flajšnerka	9,34	P	RR	VVP
18	Pod Císařeckou	10,03	L	RR	VVP
19	Parčík u kostela Prosek	0,32	MPU	RR	VOP
20	Madlina	0,76	P	RR	VVP
21	Sídlíště Prosek I, II	21,6	ZOZ	RR	VVP
22	Park Přátelství	7,92	P	RR	VVP
23	Střížkov metro	4,77	ZOZ	RR	VVP
24	Sídlíště Prosek III	25,95	ZOZ	RR	VVP

Praha 9 celkově zabírá plochu 1 386 ha, z toho je 14,43 % pokryto veřejnou zelení, což činí celkově 199,95 ha. Na jednoho obyvatele městské části vychází 37,46 m² zeleně.

Nejvíce plochy území je pokryto parky a přírodními biotopy. Tato městská část se nachází na okraji města a přírodní zeleň je zde rozvrstvena rovnoměrně a prolíná se s městskou zástavbou. Z celkové plochy zeleně tvoří parky 39,46 %, což je 78,9 ha. Z celkové plochy MČ je to pak 5,69 %. Zalesněné plochy zaujímají 68,05 ha, což je 34,03 % veřejné zeleně a 4,91 % plochy této městské části.

Dalším výrazným typem zeleně je sídlištní zeleň, která na Praze 9 zabírá plochu 52,95 ha, což je 26,17% z veřejné zeleně a 3,77% celkové plochy území.

Ostatní typy veřejné zeleně zabírají zanedbatelnou plochu v širším rámci městské části.

Situaci pěší dostupnosti zeleně trochu komplikují průmyslové oblasti situované ve středu městské části, které odrazují od průchodu. Všechny zelené plochy jsou od sebe nejkratší cestou vzdálené méně než 17 min chůze, což je na hranici, ale stále spadá pod okruh 1 km.

6.10 Praha 10

6.10.1 Obecné informace

Počet obyvatel: 108 998 (k 31.12.2011)

Rozloha: 19 km²

Hustota obyvatelstva: 3852 na km²

6.10.2 Vymezení polohy MČ v rámci města

Praha 10 se skládá z Vršovic, Vinohrad, Strašnic, Malešic, Záběhlic, Michle a Žižkova a nepatrných částí Hrdlořez a Hloubětína. Tato městská část sousedí na severu s Prahou 3 a 9, na jihu a na západě hlavně s Prahou 4 a na východě s řadou území, jako jsou Štěrboholy, Hostivař, či Chodov.

S centrem je tato městská část spojena Ruskou třídou a Vršovickou třídou, které jí prochází východozápadním směrem a Jižní spojkou, která se vine po okraji území.

Směrem k centru města je nejčastějším typem zástavby bloková, jako na většině původních předměstí, se zvyšující vzdáleností je častější zástavba sídlištní.

6.10.3 Stručná historie MČ

Jako většina území dnešní Prahy, i desátá městská část byla osídlena v pravěku, jak dokládají četná naleziště např. ve Strašnicích. Centrem Prahy 10 jsou historicky ovšem Vršovice, o kterých existují písemné zmínky z 11. století, kdy toto území patřilo pod vyšehradskou kapitulou, jak píše Augusta (1997). Za velkého rozmachu vysazování vinic ve 14. století se Vršovickým začalo přezdívát „Viničné údolí“, podle velkého množství vysazené vinné révy. U jedné z těchto vinic byla postavena vila Grébovka a u ní udržovaný park (dnešní Havlíčkovy sady, které ovšem spadají pod MČ Praha 2). Kromě vinic tu ovšem bylo i množství ovocných sadů, chmelnic, zahradnictví i štěpařství. Na území dnešní Šafránky se dokonce cíleně pěstoval šafrán.

Jako všechny pozdější předměstí hlavního města, i Vršovice a Strašnice trpěly ve válečných dobách a podobně jako ostatní části po husitských válkách často měnily majitele. Za zmínku stojí, že na konci 18. století koupil Vršovice Jakub Wimmer, který se zasadil o ozelenění i dalších městských částí v Praze. Poté se majitelé opět střídali, až do roku 1909, kdy veškerý majetek velkostatku získala Občanská záložna. V té době byla tato část spíše

zemědělským územím, ekonomický rozvoj započal až na konci 19. století, kdy tu byl založen pivovar, továrna na hořčici, továrna na stroje a byla zavedena první tramvajová linka do centra Prahy. V roce 1902 byla obec povýšena císařem na město a jako ostatní městské části připojena k Velké Praze v roce 1922 a bylo nastartováno období velkého rozmachu jak průmyslového, tak stavebního na území Prahy 10. Největší stavební ruch na území Vršovic a Strašnic však nastává hlavně po druhé světové válce, když vzniká rozsáhlá bloková a později panelová zástavba.

6.10.4 Analýza veřejné zeleně

Plochy veřejné zeleně na území Prahy 10 jsou popsány v Tab. 10 a na Obr. 22 a 23.

Tab. 10 - Klasifikace ploch zeleně v MČ Praha 10

	NÁZEV	PLOCHA ha	TYP	FUNKCE	PŘÍSTUP
1	Bezručovy sady	1,3	P	RR	VVP
2	Heroldovy sady	1,06	P	RR	VOP
3	Vršovický zámek	0,83	P	RR	VOP
4	Vršovické náměstí	0,1	MPU	RR	VVP
5	Nádraží Vršovice	1,49	P	RR	VVP
6	Náměstí Svatopluka Čecha	1,78	P	RR	VVP
7	Vnitroblok Tolstého	0,32	ZOZ	RR	VOP
8	Zeleň u Botiče	0,91	L	RR	VVP
9	Magnitogorská	0,59	P	RR	VVP
10	Vršovický hřbitov	4,04	ZH	HŘ	VOP
11	Bohdalec	10,43	L	RR	VVP
12	Bělocerkevská - sídliště	10,11	ZOZ	RR	VVP
13	Kubánské náměstí	1,48	P	RR	VVP
14	Pod Rapidem	1,37	L	RR	VVP
15	Vinohradský hřbitov	11,94	ZH	HŘ	VOP
16	Evangelický hřbitov	1,55	ZH	HŘ	VOP
17	Na výsluní	1,56	P	RR	VVP
18	Nad primaskou	0,39	MPU	RR	VVP
19	Strašnická metro	0,59	P	RR	VVP
20	Gutovka	7,16	P	RR	VVP
21	Nádraží Strašnice	0,41	MPU	RR	VVP
22	Nové Strašnice sídliště	17,11	ZOZ	RR	VVP
23	Park v úžlabině	2,76	P	RR	VVP
24	Staré Strašnice sídliště	13,8	ZOZ	RR	VVP
25	Malešický park	9,83	P	RR	VVP
26	Na Třebešíně	0,92	P	RR	VVP
27	Malešický les	19,72	L	RR	VVP

28	Park Michelangelova	2,56	P	RR	VVP
29	Les u Mokřanské	18,98	L	RR	VVP
30	Skalka metro	5,27	P	RR	VVP
31	Pampelišková	1,31	P	RR	VVP
32	Zahradní město	9,29	ZOZ	RR	VVP
33	Záběhllice náměstí	1,6	P	RR	VVP
34	Práče	2,13	L	RR	VVP
35	Záběhlický zámek	3,55	P	RR	VOP
36	Trojmezí	18,94	L	RR	VVP
37	Hamerský rybník	7,07	L	RR	VVP

Městská část Praha 10 se rozkládá na rozloze 1 900 ha, z toho je 10,22 % pokryto veřejnou zelení, což činí celkově 194,25 ha. Na jednoho obyvatele městské části vychází 17,82 m² zeleně.

Nejvýznamnějším typem zeleně v této městské části je zeleň přírodních biotopů, tato městská část je okrajová a nachází se zde velké množství přírodních památek a zalesněných území. Z celkové plochy zeleně tvoří tyto plochy 40,95 %, což pokrývá plochu 79,55 ha. Z celkové plochy MČ je to pak 4,19 %. Největším prvkem v této městské části je Malešický les s rozlohou 19,72 ha.

Z typů typické městské zeleně se zde nachází mnoho parkově upravených ploch a náměstí, většinou nad 0,5 ha. Celkově tyto plochy zaujímají 45,64 ha, což tvoří 2,4 % městské části a 23,5 % veřejné zeleně. Plochy pod 0,5 ha zaujímají pouze 0,12% z celkového množství zeleně v MČ.

V této městské části se také často vyskytuje sídlištní zeleň, její rozloha činí dohromady 50,63 ha, což je 26,06 % zeleně a 2,66 % z celé plochy Prahy 10.

Praha 10 je bohatá spíše na větší množství menších zelených ploch (do 5 ha), které jsou začleněny do zástavby. Stejně jako u ostatních městských částí je blíže k centru bloková zástavba a směrem ven z města sídlištní a plochy veřejné zeleně se zvětšují. V této městské části lze překonat trasu z jednoho konce území na druhé přes zeleň tak, aby vzdálenosti mezi jednotlivými body na trase nebyly od sebe vzdáleny více jak 10 min chůze.

7 Diskuze

V této práci byla vypracována analýza ploch veřejné zeleně. Bilance těchto ploch byly již dříve vypracovány v několika studiích, zejména v ročence vydávané Informačním servisem o životním prostředí v Praze (ENVIS), jejíž součástí je i rozbor zeleně na území hl. m. Prahy. Poslední takto vydaná ročenka vyšla v roce 2010, ale zabývá se pouze bilancí zeleně v rámci celého území města, tj. včetně městských částí 11 - 22 a ostatních přidružených území a současně zahrnuje i zeleň využívanou pro hospodářské účely.

V roce 2011 byla Odborem strategické koncepce Útvaru rozvoje hl. m. Prahy vypracována studie *Porovnání Prahy se středoevropskými městy podle vybraných ukazatelů*, která porovnávala situaci Prahy, Berlína, Bratislavy, Budapeště, Drážďan, Frankfurtu, Krakova, Lublaně, Milána, Mnichova, Norimberka, Varšavy a Vídně z různých hledisek, jako je struktura obyvatelstva, úroveň školství, bydlení, ovzduší a také zeleně. V této studii vycházelo na obyvatele hl. m. Prahy 96 m² veřejně přístupné zeleně, což byla hodnota vysoce nadprůměrná, oproti ostatním porovnávaným městům, kde vycházely průměrné hodnoty mezi 20 a 40 m² na obyvatele. Tato hodnota ovšem zahrnuje i okrajové části Prahy, připojené v roce 1974, kdy se rozloha města rozšířila o 2/3. Tyto plochy jsou typově zejména orné půdy, hospodářsky využívané lesy, či volné plochy.

Pro účely vyhodnocení této práce byly zjištěné hodnoty zaneseny do Tab. 11, ze které vyplývá, že v tzv. Vnitřní Praze vychází na jednoho obyvatele (stav ke 31.12.2011) 39,24 m² veřejné zeleně, která zároveň zaujímá 18,4 % plochy sledovaného území.

Tab. 11 - Souhrn výsledných sledovaných hodnot

MČ	ROZLOHA (km ²)	POČET OBYVATEL	% ZELENĚ	m ² NA OBYVATELE
Praha 1	5,53	29 857	20,51	37,2
Praha 2	4,19	49 237	16,8	14,31
Praha 3	6,49	71 140	23,88	21,78
Praha 4	24,22	127 723	17,89	33,93
Praha 5	27,49	81 161	19,36	65,59
Praha 6	41,54	97 951	20,67	87,67
Praha 7	7,14	41 416	22,65	39,05
Praha 8	21,82	103 757	17,87	37,58
Praha 9	13,86	53 382	14,43	37,46
Praha 10	19	108 998	10,25	17,82
Celé území	171,28	764 622	18,431	39,239

Využití těchto zelených ploch je ovšem diskutabilní. Na sledovaném území se sice nachází velké množství zeleně, problém však nastává s její správou. Většina zeleně na území města (kromě ploch celopražského významu, které jsou spravovány MHMP) spadá pod správu jednotlivých městských částí. Systém péče o veřejnou zeleň v těchto správních celcích však není jednotný a některé MČ nemají zpracované podklady na stejné úrovni, jako ostatní. Nelze než souhlasit s Vaculovou a Študentem (2003), kteří navrhují rozdělení městské zeleně do menších správních celků o rozloze 500 - 1000 ha. Každý úsek by byl vybaven vhodným zázemím pro údržbu (budovy, personál, vybavení) a všechny by byly financovány z jednoho zdroje, ovšem s centrálním řízením aplikovaným pouze na větší investice a opravy.

Simonds (1960) poznamenává, že město je rostoucí živý organismus, který vyžaduje a zároveň poskytuje světlo, vzduch, vodu, potravu, zpracování odpadu a regeneraci, v opačném případě dochází k jeho rozkladu a úpadku. O prostředí, ve kterém žijeme, je nutné se starat. Některé plochy veřejné zeleně mají tendenci chátrat např. kvůli změně okolního prostředí, např. zavedením frekventované dopravní komunikace. Jak píše Jacobs (1961), parky jsou nestálé prostory, které mají tendenci podléhat extrémním výkyvům popularity či naopak neoblíbenosti. Mohou být krásnými zátišími v městském prostředí, ale bohužel jen část je tak opravdu využívána. Místo, připomínající nádvoří věznice rozhodně nebude spolupracovat s okolním prostředím a budovami tak jako místo, které vypadá jako oáza.

8 Závěr

V této práci byly splněny stanovené cíle a byla provedena analýza veřejné zeleně v Praze. Bylo zjištěno, že části města poskytují svým obyvatelům dostatečné množství zelených ploch k rekreaci. V rámci celého sledovaného území vychází průměrně na jednoho obyvatele 39,2 m², což je hodnota splňující normy stanovené v literatuře. Dále bylo v práci zjištěno, že lze překonat celou šířku sledovaného území způsobem, že se průzkumník přesouvá od jedné plochy veřejné zeleně ke druhé pěšky a přitom vzdálenost mezi jednotlivými plochami nepřesahuje 15 minut, tj. cca 900 m.

Tato práce přináší souhrn vnitřní části hlavního města Prahy. Tyto informace získané z mapových podkladů by mohly být dále zpracovány v interaktivní mapu na bázi GIS a zpřístupněny občanům a návštěvníkům města, či by mohly doplnit stávající mapové portály.

9 Seznam literatury

- AUGUSTA, P. (ed.) 1997. Kniha o Praze 10. MILPO. Praha. 144 s. ISBN: 80-86098-00-1.
- AUGUSTA, P. (ed.) 2005. Praha 4 křížem krážem. MILPO MEDIA s.r.o. Praha. 228 s. ISBN: 80-903481-8-1.
- AUGUSTA, P. (ed.) 2008. Praha 3 křížem krážem. MILPO MEDIA s.r.o. Praha. 176 s. ISBN: 978-80-87040-12-6.
- BRONCOVÁ, D., POLÁK, M. 2007. Krátce z velkolepé historie. In: BRONCOVÁ, D. (ed.) Praha 2 křížem krážem. MILPO MEDIA s.r.o. Praha. 200 s. ISBN: 978-80-87040-07-2.
- BRONCOVÁ, D., LANG, M., LÁNÍK, J. 2010. Historické reminiscence. In: BRONCOVÁ-KLICPEROVÁ, D. (ed.) Praha 5 křížem krážem. MILPO MEDIA s.r.o. Praha. 224 s. ISBN: 978-80-87040-18-8.
- BRONCOVÁ, D., PRESLER, A., ŠKODA, E. 2004. Listování historií. In: BRONCOVÁ, D. (ed.) Praha 7 křížem krážem. MILPO MEDIA s.r.o. Praha. 160 s. ISBN: 80-903481-1-4.
- BRONCOVÁ, D. (ed.) 2008. Praha 8 křížem krážem. MILPO MEDIA s.r.o. Praha. 240 s. ISBN: 978-80-87040-09-6.
- BUBEN, M., HLAVÁČEK, J., TRYML, M. 1999. Historie a současnost. In: AUGUSTA, P. (ed.) Kniha o Praze 6. MILPO. Praha. 192 s. ISBN: 80-86098-11-7.
- EDERER, A. 1998. Historie. In: AUGUSTA, P. (ed.) Kniha o Praze 1. MILPO. Praha. 216 s. ISBN: 80-86098-09-5
- GEHL, J. 1987. Life Between Buildings: Using Public Space. Translation Jo Koch. Van Nostrand Reinhold. New York. 200 p. ISBN: 978-87-7407-360-4.
- HLAVAČKA, M. 1998. Městská infrastruktura: Městské parky, sady a zahradní restaurace. In: BĚLINA, P. (ed.) Dějiny Prahy II. Paseka. Praha. 565 s. ISBN: 80-7185-143-4.
- HRŮZA, J. 1977. Slovník soudobého urbanismu. Odeon. Praha. 344 s. ISBN: 01-527-77.
- HURYCH, J., STEJSKALOVÁ, J., EZECHEL, M., SVOBODA, S., MICHALKOVÁ, R. 2011. Tvorba zeleně: sadovnictví - krajinářství. VOŠZa a SZaŠ Mělník a Grada Publishing. 304 s. ISBN: 978-80-247-3605-1.

JACOBS, J. 1961. The Death and Life of Great American Cities. Knopf Doubleday Publishing Group. New York, N.Y. 458 p. ISBN: 978-06-797-4195-4.

JELLICOE, G. 1960. Studies in Landscape Design. Oxford University Press. London. 112 p.

JELLICOE, G., JELLICOE, S. 1995. The Landscape of Man: Shaping the Environment from Prehistory to the Present Day. 3rd ed. Thames and Hudson. New York, N.Y. 408 p. ISBN: 978-05-002-7819-9.

LANG, M., POLÁK, M. 2011. Dějinné reminiscence In: BRONCOVÁ-KLICPEROVÁ, D. (ed.) Praha 9 křížem krážem. MILPO MEDIA s.r.o. 160 s. ISBN: 978-80-87040-21-8.

NOVÁK, Z. 2001. Dřeviny na veřejných městských prostranstvích. Jalna. Praha. 59 s. ISBN: 80-86234-21-5. Dostupné také z:

<<http://www.npu.cz/download/1303382827/met22dreviny.pdf>>.

NOVOTNÝ, J. 1958. Zeleň ve městě. Státní nakladatelství technické literatury. Praha. 204 s.

PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ, B. (ed.) 2000. Pražské zahrady a parky. Spol. pro zahradní a krajinářskou tvorbu. Praha. 384 s. ISBN: 80-902-9100-7.

PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ, B., PETRŮ, J., RIEDL, D., SVOBODA, A. M. 2004. Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. 2. vyd. Libri. Praha. 526 s. ISBN: 80-7277-279-1.

SEDLÁK, J. 2008. Urbanismus. In: LUKEŠ, Z., SEDLÁK, J. Praha 3 Urbanismus Architektura. Argo. Praha. 247 s. ISBN: 978-80-7203-961-6.

SIMONDS, J. O. 1961. Landscape Architecture: The Shaping of Man's Natural Environment. F.W. Dodge Corporation. New York, N.Y. 244 p.

VACULOVÁ, K., ŠTUDENT, V. 2003. Od centralismu k decentralizaci aneb od socialismu ke kapitalismu a zase zpátky. In: Udržovací péče o zeleň. Luhačovice 2003 [sborník vybraných přednášek ze semináře konaného v Luhačovicích v roce 2003 v rámci Dnů zahradní a krajinářské tvorby]. Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu. Praha. 125 s. ISBN: 80-902910-5-8

WAGNER, B. Sadovnická tvorba 1. 1989. SZN. Praha. 335 s. ISBN: 80-209-0032-2.

WAGNER, B. Sadovnická tvorba 2. 1990. SZN. Praha. 323 s. ISBN: 80-209-0112-4.

Internetové zdroje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2012. Statistická ročenka hl. m. Prahy 2012. Dostupné online z: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajpubl/101011-12-r_2012-xa>.

PZKaGIS, s. r. o. (2008–2009), BNV Consulting (2010). 2010. Koncepce péče o zeleň v hlavním městě Praze. PDF Online. Dostupné online z: <[http://envis.prahamesto.cz/\(mjthiibph1vxqy3mfym2qv45\)/files/=73601/Praha_konc_peceozelen2010.pdf](http://envis.prahamesto.cz/(mjthiibph1vxqy3mfym2qv45)/files/=73601/Praha_konc_peceozelen2010.pdf)>.

ÚSTAV ÚZEMNÍHO ROZVOJE. 2010. Zeleň. In: Principy a pravidla územního plánování. PDF online. Dostupné z: <<http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaC-2013/C5-Zelen-upraveno-04012013.pdf>>.

ÚTVAR ROZVOJE HL. M. PRAHY. 2012. Porovnání Prahy se středoevropskými městy podle vybraných ukazatelů (2011). PDF online. Dostupné z: <http://www.urm.cz/uploads/assets/soubory/data/strategicky_plan/Analyzy/porovnaní_mesta_2011_2.pdf>.

Právní předpisy

ČSN 83 9001. Sadovnictví a krajinářství - Terminologie - Základní odborné termíny a definice. 1999. Český normalizační institut. Praha. 36 s.

Česko. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení), ve znění pozdějších předpisů ze dne 12. dubna 2000. In: Sběrka zákonů 15. 5. 2000, částka 38. PDF Online. Dostupné také z: <http://www.zakony.e-obec.cz/storage/1170281450_sb_zakon_o_obcich_128_2000sb.pdf>.

Česko. Praha. Vyhláška hl. m. Prahy č. 6/2001 ze dne 29. 3. 2001 o ochraně veřejné zeleně.

In: Sběrka 5/2001. Dostupné z:

<http://www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/uredni_deska_a_oznameni/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_2001-vyhlaska_cislo_6_ze_dne_29_03_2001.html>.